

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 - 74000 ΦΑΞ: 26510 - 79286 - tozagorimas@gmail.com

Διαβάζεται από 2.000 οικογένειες Ζαγορίσιων στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο

ΕΤΟΣ
ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 487
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ -
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2021

ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

ΜΕΤΑΚΟΜΙΖΟΥΜΕ

Τι μετακομίζουμε δηλαδή; Η λέξη δεν αποδίδει την είδηση ή την αναγγελία. Η πιο σωστή θα ήταν, σαν τίτλος στο σημερινό πρωτοσέλιδο: ΞΕΣΠΙΤΩΝΟΜΑΣΤΕ! Γιατί ξεσπίτωμα είναι όταν είσαι (λόγω αναγκών και αλλαγής χρήσης της αίθουσας από τον ιδιοκτήτη) υποχρεωμένος ν' αφήσεις το χώρο που για πολλούς (οι περισσότεροι είναι αλλού από καιρό), υπήρξε το δεύτερο σπίτι τους για 45 ολόκληρα χρόνια.

Τον ημιόροφο αυτόν στην οδό Σίνα 4 τον πήραμε από τον αείμνηστο Κίμωνα Κυριαζή (μας τον έδωσε καλύτερα), το μακρινό 1976 όταν ακόμα ήταν γιαπί. Εδώ πρωτοστεγάστηκε ο «Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορίσιων Ιωαννίνων» που ο ίδιος ο Κίμωνας και η μικρή παρέα συνεργάτες του αναβίωσαν τον ιδρυθέντα από το 1917 Σύλλογο και ήταν μέχρι το 1974 στα χαρτιά για κάπου 50 χρόνια.

Όταν το 1978-79 ο Σύλλογος μετακόμισε και τελικά με τη στήριξη (στις αρχές της δεκαετίας του '80) του τότε υπουργού Γεωργίου Μυλωνά απόκτησε δική του μόνιμη στέγη στην οδό Χρηστοβασίλη, στεγάστηκε εδώ η διεύθυνση του Κέντρου Ερευνών Ζαγορίου (ΚΕΖ) παρότι η τυπική έδρα του ήταν στους Κήπους Ζαγορίου.

Το 1983 πέντε χρόνια μετά την ίδρυση του περιοδικού «Το Ζαγόρι μας» από τον ίδιο τον Κίμωνα και τους συνεργάτες του, ιδρύεται η Ιστορική Λαογραφική Εταιρεία Ζαγορίου (ΙΛΕΖ) με κύριο σκοπό να γίνει αυτή πλέον ο επίσημος εκδότης

Από εκδήλωση της Ι.Λ.Ε.Ζ.

του περιοδικού.

Έτσι από το 1983 ο ημιόρφος της Σίνα 4 έγινε το σπίτι της ΙΛΕΖ και του Περιοδικού «Το Ζαγόρι μας». Από τότε μέχρι σήμερα πολύ νερό πέρασε κάτω απ' τα γεφύρια του Ζαγορίου κι αυτοί που ίδρυσαν και «Το Ζαγόρι μας» και την ΙΛΕΖ, άνθρωποι αξιόλογοι και παθιασμένοι με το Ζαγόρι, ξόδεψαν εδώ μέσα την υπόλοιπη ζωή τους. Ολόκληρη η πρώτη Συντακτική Επιτροπή (Κίμων Κυριαζής, Κώστας Λαζαρίδης, Στάθης Λαμπρίδης, Γιάννης Νικολαΐδης, Κώστας Βαρζώκας, Ευριπίδης Γιαννακός, Λεωνίδας Τσαούσης) έφυγαν, με ευτυχή εξαίρεση μόνο τον χαλκέντερο Φρίξο Τζιόβα που στηρίζει ακόμη με την έγνοια του τη δεύτερη Συντακτική Επιτροπή που αντικατέστησε αυτούς που έφυγαν. Εδώ σ' αυτόν τον ημιόροφο ξόδεψαν τις μέρες και τα χρόνια τους και οι περισσότεροι απ' αυτούς της

δεύτερης Συντακτικής Επιτροπής (Γιάννης Τσεκούρας, Δημήτρης Γκέκης, Σάββας Θεοδώρου, Κώστας Χριστοδούλου, Κάκης Στουκίδης, Βύρων Βαρζώκας, Σπύρος Καπελίδης, Αθανάσιος Σακελλαρίδης, Κώστας Τσίμας, Γεώργιος Μερτζιος) και μαζί τους όλα αυτά τα χρόνια εκατοντάδες Ζαγορίσιοι, γνωστοί και φίλοι, συνδρομητές και αναγνώστες του περιοδικού μας έφυγαν για τα επόμενα με «το Ζαγόρι μας» στο χέρι.

Αναδιφώντας με την ευκαιρία της μετακόμισης τα αρχεία του Περιοδικού μας βρήκαμε ανάμεσά τους και το φάκελο μ' αυτούς που μνημονεύσαμε την αναχώρησή τους από τις σελίδες του περιοδικού που ξεπερνούν τους 500. Ξεκινήσαμε με 2.000 συνδρομητές και σήμερα μέيناμε με λιγότερους από τους μισούς.

Τώρα σ' αυτούς που έχουν την τύχη να συνεχίζουν ακόμη (4-5) την έκδοση, έλαχε η δύ-

σκολη ώρα, εν μέσω πανδημίας, του ξεσπίτωματος που είπαμε. Και κάθε ξεσπίτωμα είναι πάντα φορτωμένο μνήμες και άλγος.

Η καινούργια στέγη μας βρέθηκε ευτυχώς δίπλα στη σημερινή σε μια ισόγεια αίθουσα στον αριθμό 6 αντί 4, μισό σε χωρητικότητα από τον ημιόροφο μεγαλύτερο όμως σε ενοίκιο. Μικρός ο χώρος για να χωρέσει ένα υλικό 40 χρόνων. Έτσι ύσερα από πολύ σκέψη αποφασίσαμε το μεγαλύτερο μέρος των αρχείων του περιοδικού να μεταφερθεί στην ιστορική Πασχάλειο Σχολή του Καπεσόβου για να διασωθεί και να παραμείνει έτσι κτήμα των επερχόμενων και των ξένων που θα επισκέπτονται το Ζαγόρι μας.

Τούτο το τεύχος Γενάρη - Φλεβάρη του 2021 θα είναι το τελευταίο που θα φύγει από την ιστορική στέγη μας στη Σίνα 4. Το επόμενο (αν αντέξουμε οικονομικά και συνεχίσει η έκδοση), θα φέρει στο λογότυπό του τη νέα διεύθυνση.

Τελειώνοντας δεν μπορούμε να μην εκφράσουμε την ανησυχία μας για την αδιαφορία που διαπιστώνουμε στη δύσκολη αυτή στιγμή από πολλές πλευρές (φορείς, σύλλογοι, ιδρύματα κλπ), που είχαν και έχουν και τη δυνατότητα και την υποχρέωση να στηρίξουν την έκδοση του ιστορικού περιοδικού μας και δεν βλέπουμε να το κάνουν.

Σχετικά με το πρόβλημα αυτό θα επανέλθουμε. ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ!

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βαριά έπεσε η είδηση της μεταστέγασης των γραφείων της ΙΛΕΖ της Ιστορικής Λαογραφικής Εταιρείας Ζαγορίου, που εκδίδει μια ζωή το περιοδικό «Το Ζαγόρι μας».

Γνωστή η πορεία της με την ίδρυσή της το μακρινό 1978 από το Πατριδολάτρη αείμνηστο Κίμωνα Κυριαζή και την πρώτη συντακτική επιτροπή με τους φωτισμένους εκπ/τικούς κ. Λαζαρίδη, Στ. Λαμπρίδη, Ι. Νικολαΐδη, Κ. Βαρζώκα, Ευρ. Γιαννακό, Φρ. Τζιόβα, Λ. Τσαούση, όλους παθιασμένους με τον τόπο τους, το Ζαγόρι.

Και στεγάστηκαν τα γραφεία σε χώρο που παραχώρησε τότε ο Κυριαζής στο σπίτι του. Τότε που το ενδιαφέρον των Ζαγορισίων δεν σταματούσε στα λόγια, αλλά φρόντιζαν να γίνουν πράξη.

Θυμάμαι τώρα, ότι ευτυχώς βρέθηκε ο Καπεσοβίτης εκπ/κός Αντρέας Σαρηγιάννης και με τη μεσολάβησή του απέκτησε ιδιόκτητη στέγη ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισίων. Πόση ευγνωμοσύνη του χρωστάμε!

Πέρασαν από τότε σχεδόν σαράντα χρόνια. Και ο χώρος της ΙΛΕΖ ευπρεπίστηκε, επιπλώθηκε, έγινε λειτουργικός εκεί στην οδό

Για πού, «τόθαλες» Ζαγόρι μας;

Ελένης Δούβλη

Σίνα 4 πίσω από το παλιό «πρακτορείο» στο κέντρο της πόλης στο παλιό «Γυαλί Καφενέ» «στέκι» ανέκαθεν των Ζαγορισίων και το γραφείο της ΙΛΕΖ, μια ζωή χάρις στο μεράκι και την αγάπη μιας μικρής ομάδας Ζαγορισίων.

Εκεί μύριζε όλα αυτά τα χρόνια Ζαγόρι. Κατεβαίνοντας απ' τα χωριά για δουλειές, ψώνια, γιατρούς οπωσδήποτε θα περνούσαν από εκεί. Ανοιχτή πάντα η πόρτα του γραφείου αλλά και της καρδιάς τους άλλο «στέκι» αυτό. Εκεί τα νέα κι οι ιστορίες και γέλια και σιακάδες απ' το Ζαγόρι απ' άκρη σ' άκρη και κάπου κάπου και κανένα τσίπουρο φερμένο απ' τα «καζάνια». Ήταν το σπίτι τους στα Γιάννινα.

Πετροκαταλύτης ο χρόνος, η ομάδα μίκρυνε, οι ανάγκες των ανθρώπων μεγάλωσαν, το μεράκι εξανεμίστηκε.

Όμως σε πείσμα των καιρών οι μετρημένοι στα δάχτυλα του ενός χεριού συνεχίζουν —δημοσιούπαλληλικά— **να αντιστέκονται και να επιμένουν!** Έτσι

σήμερα που το περιοδικό με κόπο καλύπτει τα έξοδά του αναγκάζεται να μετακομίσει.

Τα ψέματα τελείωσαν «το Ζαγόρι μας» μετακομίζει. Οι δικοί του άνθρωποι λύνουν, ξεβιδώνουν, δένουν με σπάγκο, πακετάρουν. Όχι χωρίς πόνο. Εκεί μια ολόκληρη ζωή. Οι θύμησες τους κυκλώνουν καθώς βλέπουν τα δεμένα βιβλία αλλά και τα κάδρα τόσων επιφανών Ζαγορισίων να κρέμονται βουβοί για τελευταία φορά σ' αυτό το χώρο.

Μερικά βέβαια θα φιλοξενηθούν στην Πασχάλειο του Καπεσόβου με πρωτοβουλία και ευθύνη του Απόστολου Ντιναλέξη. Εκεί θα βρουν μια μόνιμη θέση και θάνατο σίγουρα εξασφαλισμένα.

Κι αναρωτιέσαι, στον τόπο αυτό της ευεργεσίας με τα σχολειά-σεράγια, με τις βιβλιοθήκες φορτωμένες με βιβλία σπάνια και μοναδικά, έστω και σκωροφαγωμένα, όλα δωρεές Ζαγορισίων που πονούσαν τον τόπο τους κι ήθελαν κάτι να κάνουν για τη «γενέθλια γη» όπως λέει ο μεγάλος Πανωσουδενιώτης Νεόφυτος Δούκας, **δεν**

υπάρχει ένας Ζαγορίσιος να διαθέσει ένα χώρο απ' το ακίνητό του όπως έκανε ο μοναδικός Κυριαζής;

Κι αν αυτό δεν είναι δυνατό δεν γίνεται κάποιος δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας (σύλλογος, κληροδότημα κλπ.) να αναλάβει τα έξοδα ενός τέτοιου χώρου που θα στεγάσει μόνιμα κι αξιοπρεπώς την ΙΛΕΖ και το μοναδικό Περιοδικό όλων των Ζ. που το καρτερούν και το καλοδέχονται ακόμη και οι ξενιτεμένοι όπου γης, αφού είναι ο ομφάλιος λώρος που τους δένει με την Πατρίδα;

Τι απόγιναν ο Ζαγορίσιος ευεργετισμός, η Ζαγορίσια φιλογένεια σήμερα;

Άστεγη η ΙΛΕΖ, άστεγο και «το Ζαγόρι μας», άστεγοι και περιφερόμενοι.

Για πού τόθαλες «Ζαγόρι μας»;

Ποιος τόπος σε καρτερεί και ποια πόρτα θ' ανοίξει να σε δεχτεί σαν την χτυπήσεις; Ας είμαστε όμως αισιόδοξοι.

Έχει ο Θεός, αφού δεν έχουν οι Ζαγορίσιοι.

Σημ. Σ.Ε.: Για το χρονοβιτούλαπο της ιστορίας, εκεί πάει, Ελένη, «το Ζαγόρι μας»!

Κοπή πίτας στα γραφεία μας..

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΚΑΙ ΤΟ 1821

Φέτος το 2021 θα γιορτάσει η Ελλάδα τα 200 χρόνια από την επανάσταση του 1821. Με την επανάσταση αυτή ανακηρύχτηκε ανεξάρτητο Ελληνικό κράτος και τα σύνορα έφταναν στη γραμμή Αμβρακικού-Παγασητικού. Η βορειότερη Ελλάδα έμεινε υπόδουλη ως το 1912. Το Ελληνικό Έθνος είναι ενιαίο και οι αγώνες έναντι ξένων επιβουλών είναι κοινοί και αδιαιρέτοι.

Μετά τη Γαλλική Επανάσταση οι αρχές του διαφωτισμού απλώνονται σ' όλη την Ευρώπη. Οι μονάρχες αντιδρούν όσο μπορούν. Η χάρτα του Ρήγα έρχεται στην Ελλάδα και ο Θούριος τραγουδιέται. Στα Γιάννινα έρχεται ο Αλή πασάς, η πόλη αποκτά σχολές υψηλού επιπέδου και ανθίζει το εμπόριο και κοντά σ' αυτό η επαφή με την Ευρώπη. Οι Ηπειρώτες έμποροι έφερναν από τη Δύση και την Κεντρική Ευρώπη τα νέα κηρύγματα στην πατρίδα τους.

Το 1814 ιδρύεται η Φιλική Εταιρεία και το 1815 οι Ζαγορίσιοι αποφασίζουν να ιδρύσουν ημιαυτόνομο κράτος με έδρα τη μονή Ιωάννου Προδρόμου στο Ρογκοβό Τσεπέλοβου. Η ενεργοποίηση της Φιλικής Εταιρείας ματαίωσε τις ενέργειες των Ζαγορισίων και το 1821 το γένος ξεσηκώ-

θηκε σε επανάσταση. Το Ζαγόρι συμμετέχει με γρόσια και με αίμα. Το 1827 οι μεγάλοι της Ευρώπης αποφασίζουν την σύσταση ανεξάρτητου Ελληνικού κράτους. Βόρεια απ' τον άξονα Αμβρακικού-Παγασητικού απομένει η υπόδουλη Ελλάδα.

Στο Ζαγόρι είχαμε αρχόντους και παρακατιανούς. Οι άρχοντες είχαν παληκάρια, είχαν γρόσια, έκαναν και αγαθοεργίες. Η κοινωνία είχε διακρίσεις μόνο στον πλούτο. Δεν υπήρξαν κοτσαμπάσηδες και οπλαρχηγοί. Είχαμε πρόνομια και δημοκρατία. Το κοινό των Ζαγορισίων είχε διορισμένο καπετάνιο και αμειβόμενα παλικάρια για την τήρηση της τάξης και της ασφάλειας. Τα δεινά που υπέφεραν οι υπόλοιποι ραγιάδες δεν τα συναντάμε στο Ζαγόρι. Τα πρόνομια που σεβάστηκε και ο Αλή πασάς διατηρήθηκαν και μετά το 1821 ως το 1868 που καταργήθηκαν.

Η Ήπειρος και τα Γιάννινα του Αλή πασά βοήθησαν στην κήρυξη της επανάστασης του 1821. Η φιλική Εταιρεία (Αθανάσιος Τσακάλωφ απ' τα Γιάννινα, Νικόλαος Σκούφας από την Άρτα και Εμμανουήλ Ξάνθος από την Πάτμο) πλαισίωσε

με μέλη της τον Αλή πασά και τον ξεγέλασε τάζοντάς του το ανεξάρτητο Ελληνοαλβανικό κράτος. Σύμβουλοι το Αλή πασά ήταν και οι φιλικόι Αλέξης Νούτσος απ' το Καπέσοβο και ο Μάνθος Οικονόμου απ' το Κουκούλι. Και πίσω απ' αυτούς κι άλλες δεκάδες Ζαγορίσιοι. Οι ενέργειες του Αλή πασά το 1820 έφεραν στα Γιάννινα δέκα πασάδες με τον στρατό τους. Έτσι ξαλάφρωσε ο Μωριάς και η Ρούμελη κι άρχισε το ντουφεκίδι. Ο σχολάρχης και ο φιλικός Αθανάσιος Ψαλλίδας μαζί με τον Ιωάννη Βηλαρά το 1820 ανεβαίνουν στο Τσεπέλοβο και μεταφέρουν εκεί την «κάσσα των Γιαννίνων», το χρήμα και τα έγγραφα της Φιλικής Εταιρείας. Το 1820 τα Γιάννινα αδειάζουν από κόσμο, που ανεβαίνει στο Ζαγόρι και στα Τζουμέρκα για να γλιτώσει απ' τους Τούρκους. Καταφύγιο το Ζαγόρι.

Υπάρχουν δημοσιευμένοι κατάλογοι των μελών της Φιλικής Εταιρείας και σ' αυτούς βρίσκουμε δεκάδες Ζαγορίσιους. Ζαγορίσιους που ήταν εδώ και Ζαγορίσιους της διασποράς. Ισχυρούς Ζαγορίσιους συναντάμε στην πόλη με προσβάσεις στην υψηλή πύλη. Πέραν των μελών της Φιλικής Εταιρείας πολλοί Ζαγορίσιοι έμποροι και τραπεζίτες έβαλαν βαθιά το χέρι στην τσέπη και πρόσφεραν γρόσια για τον αγώνα. Αλλά και Ζαγορίσιοι των γραμμάτων έκαναν όπλο την πένα τους, διαφώτισαν τον υπόδουλο ραγιά και ξύπνησαν εθνικά ιδεώδη. Στο Ζαγόρι όλα τα χωριά είχαν σχολεία, βιβλιοθήκες και είχαν δασκάλους εμπνευσμένους με τα νέα κηρύγματα της Ευρώπης. Να μην ξεχνάμε και την αυτονομία και αυτοδιοίκηση του Ζαγορίου, τα λεγόμενα σουρούτια. Στις βιβλιοθήκες

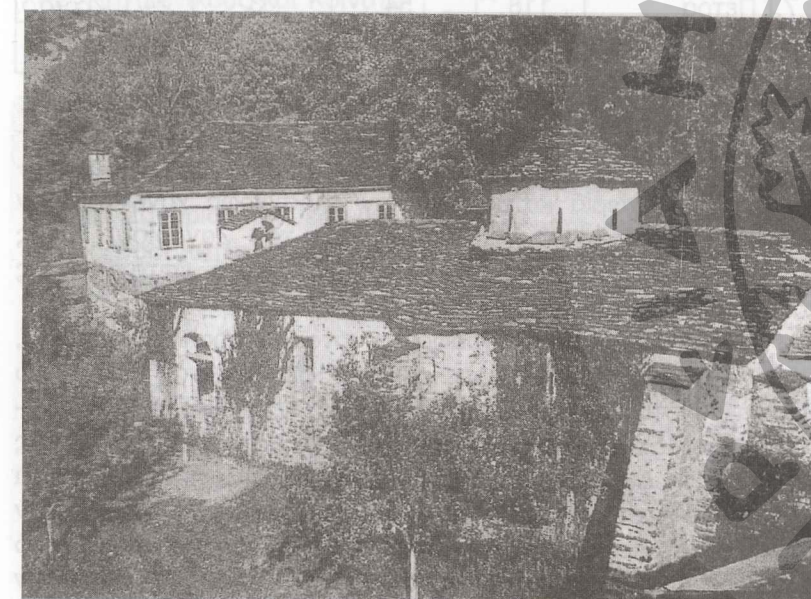
Καλόγερος στη Μονή Ρογκοβού

υπήρχε η Χάρτα του Ρήγα και ο Θούριος, συγγράμματα του Αδαμάντιου Κοραή, του Νεόφυτου Δούκα, του Άνθιμου Γαζή, του Ευγένιου Βούλγαρη κλπ. Και των αρχαίων Ελλήνων. Τα Ελληνικά τυπογραφεία της Βενετίας τύπωναν με χορηγίες εμπόρων και αρχόντων και τα βιβλία έφταναν στο Ζαγόρι και στην Ελλάδα.

Γιορτάζουμε λοιπόν κι εμείς τα διακόσια χρόνια Ελληνικού Κράτους ασχέτως αν απελευθερωθήκαμε μετά από 90 χρόνια. Είμαστε αναπόσπαστο κομμάτι του ανάδερφου Ελληνικού έθνους. Σήμερα στις δύσκολες παγκόσμιες συνθήκες πρέπει να είμαστε ενωμένοι σαν μια γροθιά, έτοιμοι να υπερασπιστούμε πατρίδα και οικογένεια. Εχθρούς έχουμε και μακάρι να επικρατήσει σύνεση και ειρήνη. Να μην ελπίζουμε σε ξένες βοήθειες, παρά μόνο στις δικές μας δυνάμεις, όπως γράφει και η ιστορία μας. Από το «μολών λαβέ» φτάνουμε στο «ελευθερία ή θάνατος» και πρόσφατα στο «Όχι» του 1940.

Απόστολος Ντιναλέξης

Σημείωση: Οι φωτογραφίες από το βιβλίο «ΗΠΕΙΡΟΣ» του Απόστολου Βερτόδουλου, εκδόσεις ΔΩΔΩΝΗ, Αθήνα 1995.

Η Μονή Ρογκοβού κοντά στο Τσεπέλοβο, αφιερωμένη στη μνήμη Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου. Χτίστηκε το 1749.

Το Ζαγόρι στο Δίκτυο Μαρτυρικών Πόλεων & Χωριών Ελλάδος

Συμπληρώθηκαν πρόσφατα 20 χρόνια από την ίδρυση του Δικτύου Μαρτυρικών Πόλεων και Χωριών της Ελλάδος 1940-1945 «Ελληνικά Ολοκαυτώματα», μια πρωτοβουλία 37 Δήμων της χώρας μεταξύ των οποίων και οι –Καποδιστριακοί τότε– Δήμοι Αγίου Δημητρίου και Πωγωνίου του Νομού Ιωαννίνων. Το καταστατικό υπεγράφη στα Καλάβρυτα την 12η Δεκεμβρίου του 2000 ενώ σήμερα συμμετέχουν σ' αυτό 53 Δήμοι, στην περιφέρεια των οποίων υπάρχουν πόλεις και χωριά που έχουν χαρακτηριστεί ως «μαρτυρικά». Σκοπός του είναι η ανάληψη ουσιαστικών πρωτοβουλιών για τη λήψη και εφαρμογή μέτρων και για τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης, της μνήμης του ελληνικού λαού για τη συνεισφορά του στον αγώνα αλλά και στην καταξίωση όσων αγωνίστηκαν και υπέφεραν κατά την περίοδο 1940-1945 υπό την κατοχή γερμανικών, ιταλικών και βουλγαρικών στρατευμάτων. Επιπλέον, επιχειρείται η δημιουργία δικτύου συνεργασίας και διασύνδεσης μεταξύ αντίστοιχων μαρτυρικών περιοχών σε ολόκληρη την Ευρώπη, για την αποδοτικότερη διερεύνηση της ιστορίας και την ανταλλαγή πληροφοριών κι εμπειριών.

Στη λίστα του Δικτύου 20 χρόνια μετά την ίδρυσή του, απαντώνται 141 χωριά και πόλεις της χώρας που απλώνονται σε όλα τα ηπειρωτικά της διαμερίσματα, καθώς επίσης και στους 4 νομούς της Κρήτης αλλά και στην Κεφαλονιά (Κοινότητα Αργίνιας). Ο Νομός Ιωαννίνων κατέχει το «θλιβερό ρεκόρ» με 19 χωριά του να έχουν αναγνωριστεί επίσημα ως «μαρτυρικά» ενώ τα 15 από αυτά (ύστερα από 3 υπουργικές αποφάσεις και ισάριθμα Προεδρικά Διατάγματα) ανήκουν στο Δήμο Ζαγορίου, καθιστώντας το «άτυπο πρωταθλητή» αυτής της πένθιμης λίστας (την οποία συμπληρώνουν για το Νομό με οι Λιγκιάδες, η Μουσιωτίτσα, το Κεράσοβο και το Αηδοχωρόρι).

Το τελευταίο Προεδρικό Διάταγμα που συμπεριέλαβε χωριά του Δήμου Ζαγορίου, δημοσιεύτηκε στις 2 Απριλίου 2019 και αφορούσε στην αναγνώριση της Βοβούσας, της Λεπτοκαρυάς και του Ηλιοχωρίου ως «μαρτυρικά χωριά». Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται με αλφαβητική σειρά τα ενταγμένα στο Δίκτυο χωριά του Ζαγορίου.

α/α	Χωριά	Κατοικίες	Κατεστραμμένες κατοικίες	Εκτελεσθέντες	Ημερομηνία
1.	Ασπράγγελοι	140	122	—	15/7/1943
2.	Βοβούσα	84	83	2	23/10/1943
3.	Γρεβενίτι	295	295	16	21/10/1943
4.	Δόλιανη	135	135	5	23/10/1943
5.	Ελάτη	70	57	—	14/7/1943
6.	Ελατοχώρι	65	65	3	22/10/1943
7.	Ηλιοχώρι	45	30	1	18/10/1943
8.	Καβαλάρι	43	43	6	24/10/1943
9.	Καλουτά	87	65	3	23/10/1943
10.	Λεπτοκαρυά	70	54	1	22/10/1943
11.	Μακρίνο	41	41	1	23/10/1943
12.	Μανασσής	38	37	1	23/10/1943
13.	Μεσοβούνι	—	2	7	20/7/1943
14.	Τρίστενο	154	142	6	20/10/1943
15.	Φλαμπουράρι	92	87	6	21/10/1943

Τα στοιχεία έχουν αντληθεί από την έκθεση της επιτροπής που συγκροτήθηκε γι' αυτό το σκοπό αμέσως μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, με διαταγή του Γενικού Επιτελείου Στρατού και αντίστοιχη απόφαση του Υπουργείου Παιδείας. Μπορούν να θεωρηθούν αρκετά ακριβή αν και παρουσιάζουν διαφορές συγκριτικά με μεταγενέστερες έρευνες και μελέτες που δημοσιεύτηκαν,

Του Μιχάλη Γ. Κόκκορου

όπως για παράδειγμα αυτή της Διεύθυνσης Συντονισμού του Υπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας του 1946. Οι λόγοι αυτών των διαφοροποιήσεων είναι πολλοί και μπορούν να οφείλονται στα παρακάτω:

- Σε πολλές περιπτώσεις τα χωριά δέχτηκαν περισσότερες της μιας επιδρομές –ληηλατήσεις από α κατοχικά στρατεύματα (βομβαρδισμών και βολών πυροβολικού συμπεριλαμβανομένων) και τα νοούμερα σε μεταγενέστερες έρευνες είναι αθροιστικά

- Σε διάφορες καταγραφές προσμετρήθηκαν ως κατεστραμμένες κατοικίες και κάποιες αποθήκες ή καλύβες

- Κάποιες έρευνες διαχωρίζουν τις ολοσχερώς από τις μερικώς κατεστραμμένες κατοικίες, με αποτέλεσμα να εμφανίζουν και διαφορετικά νούμερα

- Σε ορισμένες περιπτώσεις προσμετρήθηκαν στους εκτελεσθέντες και όσοι έπεσαν εκτός χωριών – οικισμών αλλά σε κοντινή απόσταση από αυτά και σε ημερομηνίες διαφορετικές από εκείνη της κυρίως καταστροφής, η οποία αναγράφεται στην τελευταία στήλη του πίνακα

- Η ψυχική κατάσταση των ανθρώπων τη στιγμή που βίωναν τα γεγονότα (και σε μαρτυρίες των οποίων βασίστηκαν μεταγενέστερες έρευνες) και η πάροδος του χρόνου με ότι αυτό συνεπάγεται, οδήγησαν σε υπερβολικές ή και συγκρατημένες περιγραφές.

Εξάλλου, στην τελευταία αίτηση ένταξης που κατατέθηκε από το Δήμο Ζαγορίου για χωριά της Περιφέρειάς του το 2016, οπότε αναγνωρίστηκαν τα 3 χωριά που προαναφέρθηκαν (Βοβούσα, Ηλιοχώρι, Λεπτοκαρυά), είχαν συμπεριληφθεί και τα χωριά του πίνακα που ακολουθεί, τα οποία περιμένουν ακόμα την ηθική και ιστορική τους δικαίωση.

α/α	Χωριά	Κατοικίες	Κατεστραμμένες κατοικίες	Εκτελεσθέντες	Ημερομηνία
1.	Ανθρακίτης	33	33	—	24/10/1943
2.	Βρυσόχωρι	90	40	—	18/10/1943
3.	Δεμάτι	110	46	1	24/10/1943
4.	Καρυές	33	33	—	23/10/1943
5.	Καστανώνας	31	25	—	22/10/1943
6.	Λάιστα	90	60	2	18/10/1943
7.	Πέτρα	118	54	3	24/10/1943
8.	Φραγγάδες	120	80	—	23/10/1943

Οι 3 γερμανικές επιχειρήσεις κατά τις οποίες επλήγη η περιοχή έφεραν τις κωδικές ονομασίες «Πάνθηρας», «Σαΐνι» και «Χρυσασατός» ενώ πέρα από τη βασική απώλεια που αφορά στα ανθρώπινα θύματα, χωριά καταστράφηκαν ολοσχερώς χάνοντας τον παραδοσιακό αρχιτεκτονικό χαρακτήρα του Ζαγορίου. Εκτός αυτού, πολλές οικογένειες δεν επέστρεψαν ποτέ, επιταχύνοντας και εντείνοντας την ερημοποίηση του τόπου.

Πλέον των όσων αναγράφονται στους παραπάνω πίνακες, έχουν καταγραφεί μικρότερες καταστροφές και στα χωριά Άνω Πεδινά, Αρίστη, Βίτσα, Δίλοφο, Διπόταμο, Κάτω Πεδινά και Μονοδέντρι ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν οι μαρτυρίες για το πώς κατάφερε το Δίκорφο να αποφύγει το ολοκαύτωμα την τελευταία στιγμή. Με μια τολμηρή απόφασή τους οι Δικοφρώτες, επέλεξαν να μην εγκαταλείψουν το χωριό τους αλλά να παραμείνουν σ' αυτό έχοντας παρατηρήσει ότι οι Γερμανοί καίνε τα χωριά που έχουν εγκαταλειφθεί. Η πράξη τους αυτή απέβη σωτήρια γι' αυτούς και τα σπίτια τους.

Το Ζαγόρι στο Δίκτυο Μαρτυρικών Πόλεων & Χωριών Ελλάδος

Στους σκοπούς του Δικτύου –μεταξύ άλλων– περιλαμβάνεται η διοργάνωση εκδηλώσεων με σκοπό την ενημέρωση και διατήρηση της μνήμης των γεγονότων που σημάδεψαν την περίοδο 1940-1944 και –κυρίως– η διεκδίκηση των αποζημιώσεων. Παρά τη διαχρονικότητα του ζητήματος αυτού δεν υπάρχουν μέχρι σήμερα οικονομικά οφέλη από την ένταξη των οικισμών στη λίστα των «μαρτυρικών χωριών». Ωστόσο, σε μια εποχή που αναζήτηση εργαλείων ανάπτυξης πρέπει να αποτελεί καθημερινή έγνοια των τοπικών φορέων του Ζαγορίου, η ένταξη όσων χωριών δεν την έχουν πετύχει ακόμα πρέπει να αποτελεί ζητούμενο, έτσι ώστε στο μέλλον να εκμεταλλευτούμε τις όποιες θετικές εξελίξεις προκύψουν.

Είναι γεγονός ότι ο προπολεμικός οικιστικός πλούτος του Ζαγορίου δεν πρόκειται να ανακτηθεί. Εντούτοις, πέρα από τις εύλογες και δίκαιες αποζημιώσεις για τις καταστροφές που υπέστησαν τα χωριά και κόστισαν σε ανθρώπινο κεφάλαιο, υποδομές και περιουσίες, μελλοντικά και υπό καλύτερες οικονομικές προϋποθέσεις, μπορούν να αναζητηθούν κεφάλαια από Εθνικούς και Κοινοτικούς πόρους ως προς τη μερική αποκατάσταση ή σημαντική αναστήλωση των οικισμών.

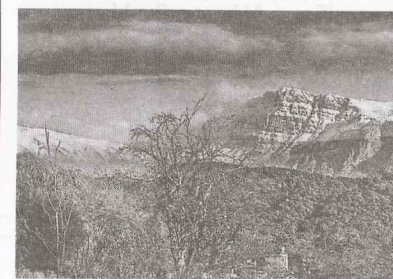
Τα ανωτέρω αποτελούν γεγονότα για τα οποία οι περισσότεροι Ζαγορίσιοι σήμερα (και κυρίως όσοι καταγόμαστε από χωριά που δεν επλήγησαν) έχουν άγνοια. Συμβάλλουν κι αυτά όμως στο ξεχωριστό ιστορικό αποτύπωμα που αφήνει η περιοχή του Ζαγορίου, γεγονός που οφείλει να προβάλει σε κάθε ευκαιρία έτσι ώστε να τυγχάνει και της ανάλογης φροντίδας, τόσο από το ελληνικό κράτος όσο και από διεθνείς οργανισμούς.

Μιχάλης Γρ. Κόκκορος

Χωριά στη λήθη του χρόνου

Άνω Κλειδωνιά, την ξέχασε ο χρόνος

Η Άνω Κλειδωνιά, που ιστορικά και γεωγραφικά συνδέεται με το Ζαγόρι, γνώρισε μέρες δόξας και ακμής στο πέρασμα του 17ου αιώνα. Σήμερα, συμφιλωμένη με την ανθρώπινη εγκατάλειψη, πορεύεται στον χρόνο συντροφιά με τα φθαρμένα απομεινάρια της παλιάς ζωής της.

Παλιά Κλειδωνιά ντίκωρ στις κορφές της Τύμφης

Η Γλιτονιάβιστα ή Στελυντωνάβιστα –όπως είναι τα παλαιότερα ονόματα του χωριού– βιώνει τα πρώτα σημάδια παρακμής στα μέσα του 19ου αιώνα. Στην μεταπολεμική Ελλάδα δεν κατάφερε να ξεφύγει από τον κανόνα και ερήμωσε παντελώς καθώς το σύνολο των ανθρώπων της μεταφέρθηκε χαμηλότερα, στο χωριό Νέα Κλειδωνιά.

Σήμερα, αν και το παλιό σχολείο έχει μετατραπεί σε ξενώνα (που δυστυχώς υπολειπόμενη), το χωριό εξακολουθεί να μοιάζει με φάντασμα του παλιού του εαυτού που στοιχειώνει με τα πέτρινα ντουβάρια του, τους βράχινους πύργους της επιβλητικής «Γκαμήλας».

Παρ' όλα αυτά θεωρείται ένας θαυμάσιος προορισμός για πεζοπορικές εξορμήσεις στην άγρια φύση που το περιβάλλει.

Αξιόλογες είναι και οι μεταβυζαντινές εκκλησίες του 16ου και 17ου αιώνα που υπάρχουν σε διάφορες εξοχικές τοποθεσίες.

Ο επισκέπτης αξίζει να ανηφορίσει ως τη θέση Προφήτης Ηλίας και να αγναντέψει την πανώρια θέα προς την πλευρά του Βίκου και των ορεινών επάλξεων της Γκαμήλας.

Η ΘΑΛΠΩΡΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Δίλοφο Ιωαννίνων, στα καλντερίμια της νοσταλγίας

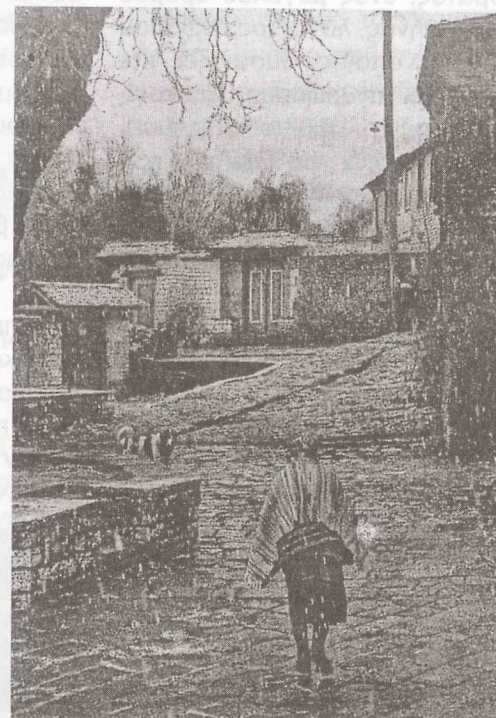
Πιο χωριό δεν γίνεται! Πραγματικά πρόκειται για ένα κόσμημα της Πίνδου, ένα λαμπερό λιθοκτιστο διαμάντι στον κόσμο του Ζαγορίου, που κατάφερε να γλιτώσει από την τσιμεντοποίηση των προηγούμενων δεκαετιών, αλλά και την άκρατη τουριστική ανάπτυξη.

Το Δίλοφο εντοπίζεται στο Κεντρικό Ζαγόρι, πολύ κοντά στον βασικό οδικό άξονα που οδηγεί στους Κήπους και στο Τσεπέλοβο, δύο από τους πλέον δημοφιλείς προορισμούς του νομού Ιωαννίνων.

Επισκέφθηκε το χωριό για πρώτη φορά πριν από πολλά χρόνια. Αφήνοντας πίσω έναν εξαιρετικά δημοφιλή προορισμό όπως είναι το Πάπιγκο και περπατώντας το κεντρικό λιθόστρωτο καλντερίμι –επισημαίνω πως στο Δίλοφο, δεν επιτρέπονται τα αυτοκίνητα–, αισθανόμουν ότι κάθε μου βήμα με γύριζε πίσω στον χρόνο.

Τίποτα δεν ήταν ακαλαίσθητο, περιττό, υπερβολικό. Όλα έμοιαζαν να παραμένουν στη θέση τους όπως πριν από 100 ή και 200 χρόνια. Μόνο οι στύλοι της ΔΕΗ θύμιζαν ότι το χωριό ζει τον 20ό αιώνα. Βολεύτεκα στο όμορφο ανακαινισμένο αρχοντικό που πλέον στεγάζει τον μικρό ξενώνα, μίλησα με τον ιδιοκτήτη και αμέσως αισθάνθηκα τη στοργή και την αγάπη που έτρεφε για το δικό του χωριό.

Την επόμενη μέρα σηκώθηκα χωρίς και διαπίστωσα ότι ο χειμώνας είχε αποφασίσει να μου χαρίσει τα δώρα του. Χωρίς το κρύο να είναι ανυπόφορο, μια ελαφρά χιονόπτωση βρισκόταν

Στην πλατεία του Δίλοφου με χιονόπτωση

σε εξέλιξη. Πολύ γρήγορα οι νιφάδες είχαν τυλίξει το Δίλοφο μέσα στην αχλή του παραμυθιού. Αν και είχα σχεδιάσει κάποιες κοντινές αποδράσεις, τελικά πέρασα όλη την ημέρα περπατώντας τριγύρω, συζητώντας με τους λιγοστούς, υπέργηρους πλέον, μόνιμους κατοίκους, καλημερίζοντας τους ελάχιστους επισκέπτες, απολαμβάνοντας της ιωπή στα έρημα νοσταλγικά καλντερίμια.

Έτσι για την ιστορία, να πούμε πως το Δίλοφο παλιά ονομαζόταν Σοποτσέλι, που σημαίνει νερότοπος. Το χωριό υπάγεται στην ενότητα του Κεντρικού Ζαγορίου και βρίσκεται κτισμένο 900 μέτρα ψηλά στα προβούνια της Τύμφης. Διαθέτει μερικούς από τους πιο όμορρους μικρούς ξενώνες του Ζαγορίου και μια εξαιρετική ταβέρνα.

(Εφημερίδα Συντακτών 27-12-20)

ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Μνήμη Μιχάλη Κομπάρου

Του Μάκη Κομπάρου

Περιορισμένος για να μην πω έγκλειστος διαμερίσματος, ενός μεγάλου δρόμου της Αθήνας, λόγω του ατίθασου ιού, ο οποίος βασανίζει και πεθαίνει ανθρώπους, ξεσκονίζοντας τη βιβλιοθήκη μου, βρήκα βιβλίο του Γιάννη Νικολαΐδη, το οποίο μου είχε δωρίσει κάποτε ο Μιχάλης με αγάπη.

Ο Γιάννης Νικολαΐδης γνωστό άτομο, από τους διαλεχτούς και εξαιρετικούς Ζαγορίσιους δασκάλους, συγγραφείς, πολυγραφοτάτος για την εποχή του, δε μου έδωσε μόνο χαρά και ενθουσιασμό διαβάζοντάς το ξανά, μετά από αρκετά χρόνια, αλλά μου έφερε ξανά στη σκέψη μου τη μορφή του Μιχάλη που τόσο τον αγαπούσα και με χαρά τον άκουγα όταν στο καφενείο του χωριού με στεντόρεια φωνή μιλούσε με αγάπη για το χωριό και το Ζαγόρι.

Ο Μιχάλης, άτομο της ηλικίας μου και εξάδελφός μου, μου έλεγε πολλές ιστορίες από το παρελθόν, τα μαθητικά μας χρόνια και φυσικά της μετέπειτα ζωής του και πάρα πολλές ιστορίες από την περιοχή του γυαλί καφενέ, περιοχή στην οποία έζησε και εργάστηκε στο παντοπωλείο το οποίο είχε ιδρύσει ο πατέρας του Γούλας Κομπάρος, από τους παλιότερους Ζαγορίσιους παντοπώλες.

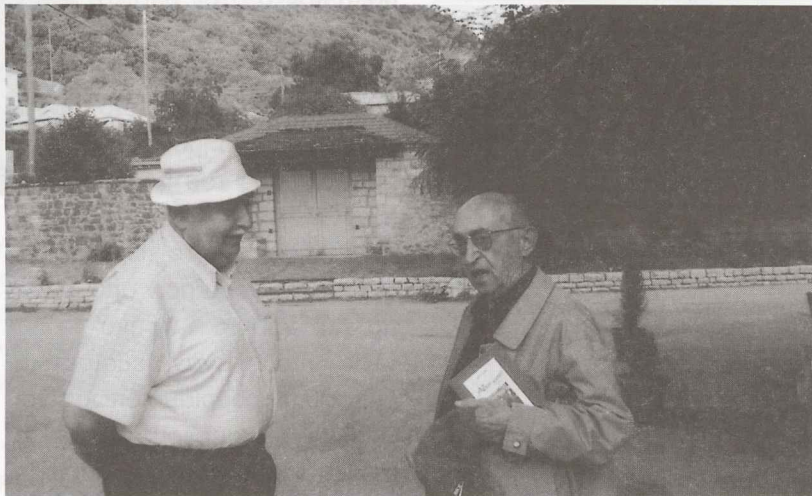
Ακόμη μου διηγείτο τις ώρες που περνούσε στα γραφεία του περιοδικού «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» και την αγάπη και την εκτίμηση που συναντούσε από όλα τα άτομα της συντακτικής ομάδας του περιοδικού και πόσο χαρούμενα περνούσε κάποιες ώρες στα γραφεία του περιοδικού.

Για τη μνήμη του μεταφέρω απόσπασμα από κείμενό του, το οποίο έχει σχέση με το χωριό και κυρίως με γεγονότα της εποχής που ο Μιχάλης έζησε και μάλιστα τόσο έντονα. Έτσι μήπως κάποιοι Ασπραγγελιώτες τα διαβάσουν, γιατί δεν ξέρω και μακάρι να κάνω λάθος, μετρημένα άτομα είναι συνδρομητές του περιοδικού, περιοδικού που θα έπρεπε κάθε οικογένεια, όχι μόνο του χωριού μου, αλλά και των απανταχού διαβιούντων Ζαγορίσιων να το προμηθεύονται.

Μεταφέρω απόσπασμα από το κείμενο του Μιχάλη με θέμα: «Η Ρούγα Παπαλέξη στη Δοβρά»:

«Τις περισσότερες καλοκαιρινές βραδιές στη Ρούγα υπήρχε αδιαχώρητο.

Οι πιο μεγάλοι καθισμένοι στα πεζούλια και τις εξώπορτες, καπνίζοντας τσιγάρα από Κατσιαρμά (βαρύ καπνό δικής τους παραγωγής). Χρησιμοποιούσαν για τσιγαρόχαρτο, φύλλα ψιλά από καρπό καλαμποκιού

Ο Μιχάλης Κομπάρος με τον Κώστα Θεοδοσίου

οι και άναβαν αυτά, με πριόβολο, στουρνάροπετρα και ίσκινα. Τα ρούχα τους ήταν μπαλωμένα, τα παπούτσια τους με τρύπιες σιόλες ή λαστιχένιες και με μεσίνια! Γενικά το ντύσιμο των γειτόνων της ρούγας ήταν πολύ φτωχό, τα πρόσωπά τους ηλιοκαμένα με ρυτίδες, έμοιαζαν περισσότερο γέροι απ' ό,τι ήταν, μισοχορτάτοι και νηστικοί.

Η ρούγα μας τότε είχε καλοσύνη και η ψυχή πονούσε για το γείτονα χωριανό.

Οι συζητήσεις ήταν γύρω από την σκλαβιά, τον πόλεμο, την κατοχή και την βαρβαρότητα των Γερμανών, άλλοι ήθελαν να μάθουν καινούργια νέα, ειδήσεις. Για την εθνική αντίσταση, σαμποτάζ, γκρέμισμα των γεφυριών, στην περιοχή Βρύση Πασιά που περνάει ο δρόμος

Γιαννίνων-Αρβανιτιάς, το κόψιμο των συρμάτων της τηλεφωνικής γραμμής, από τα Δοβριανίτικα παιδιά της Εθ. Αντίστασης.

Οι Σαρρέοι τα πιο πολλά βράδια, διασκέδαζαν τους γειτόνους στη ρούγα, οι γυναίκες μαζί με τις κοπέλες χόρευαν. Τα τραγούδια αντιστασιακά επαναστατικά δημοτικά αλλά και σατιρικά. Το κέρασμα στον μπάρμπα-Κράτη και Πότσιο ήταν ξυνόγαλο και πολύ λίγο ψωμί. Όταν ο αείμνηστος Νάσιος ήθελε να το διαλύσει, έλεγε χαρακτηριστικά: «Ο Αργύρης άρρωστος, η κοιλιά πονεί, πώς να παίξει ο Νάσιος βιολί».

Στη ρούγα μας τότε! Υπήρχε ζωή! Φωνές, χοροί, όργανα, δέος αγωνία, αλλά και ελπίδα, τότε θα 'ρθει η Λευτεριά. Πέρασαν αρκετά χρόνια από τότε, εξήντα και περισσότερα, οι εξώπορτες στην ρούγα σπανίζουν

το σοκάκι έγινε δρόμος που περνάει αυτοκίνητο και με οδηγεί στο σπίτι μου. Υπάρχω και ενώ που λατρεύω το χωριό, οδηγώντας το αυτοκίνητο συμμαζεύομαι στο σπίτι, περνώντας από την ρούγα. Αναθυμάμαι τα παλαιά. Ερημιά! Όλα τα πήρε ο χρόνος, πέθαναν οι Σαρρέοι εκείνης της γενιάς, πάνε οι Παπαλεξέοι, Κανουρέοι, Παπαγεωργέοι από τους Λιαρέους κανέναν απόγονο, το ίδιο και οι Βαλανέοι. Υπάρχει μόνον η ρούγα, υπάρχουμε και εμείς ορισμένα παιδιά τότε, γέροι παραθεριστές σήμερα. Υπάρχει στην ρούγα ένας στύλος της ΔΕΗ που φέγγει τα βράδια, μοιάζει με κ μας, το Ζαγόρι μας, ερμηνώνει από ντόπιους ανθρώπους. Όλους μας καταπίνουν οι πόλεις».

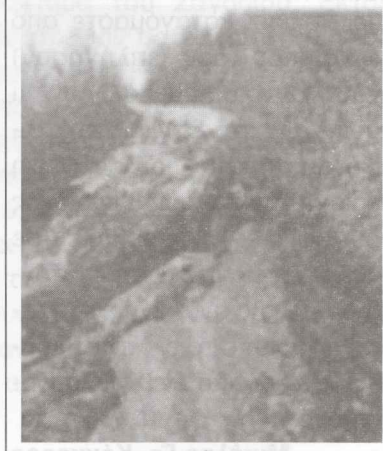
«Χάθηκε»
ο δρόμος
στον Καλουτά

Νέες πληγές μετρά η Ήπειρος από τις έντονες βροχοπτώσεις των τελευταίων 24ωρων, με δεκάδες καταπτώσεις και καθιζήσεις στο επαρχιακό, ορεινό οδικό δίκτυο.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα καταγράφεται στον δρόμο Μηλιωτάδες-Ασπράγγελοι, όπου πριν το χωριό Καλουτά ο δρόμος εξαφανίστηκε. Η κυκλοφορία έχει διακοπεί και η διέλευση των οχημάτων γίνεται μόνο από τους Κήπους, ενώ για την αποκατάσταση θα απαιτηθεί αρκετός χρόνος, με δεδομένο πως κατολίσθησε όλη η πλαγιά.

Τα υπόλοιπα προβλήματα αντιμετωπίζονται από μηχανήματα της περιφέρειας Ηπείρου, των δήμων, αλλά και ιδιωτών, ενώ μεγάλη προσπάθεια γίνεται και για τον αποχιονισμό στα ορεινά του Μετσόβου, του Ζαγορίου και της Κόνιτσας, όπου το χιόνι ξεπέρασε σε κάποιες περιπτώσεις το μισό μέτρο.

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται από όσους κινούνται στα ορεινά, καθώς από χθες το πρωί ο υδράργυρος έχει υποχωρήσει αρκετούς βαθμούς κάτω από το μηδέν και δημιουργείται παγετός.

Η ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ ΕΙΚΟΣΑΕΤΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Ένας απολογισμός, μια αναδρομή, ένας προβληματισμός. Αλλάξαμε αιώνα. Αφήσαμε τον εικοστό με τα δεινά που πέρασε η Ελλάδα. Μεγάλα κακά και στην Ήπειρο και στο Ζαγόρι. Δυο παγκόσμιοι πόλεμοι που χάσαμε παλικάρια. Δημογραφικό πρόβλημα στην ύπαιθρο, που ερήμωσε το Ζαγόρι απ' ό,τι ξέρουμε. Εμφύλιος πόλεμος και χούντα και νέο ξεκίνημα. «Σφίξτε τα ζωνάρια σας» μας είπε ο Καραμανλής ερχόμενος απ' το Παρίσι. Τα σφίξαμε τα ζωνάρια, αλλά τα παντελόνια έλιωσαν και σχίστηκαν και δεν είχαμε δεύτερο. Στο Ζαγόρι αφαίμαξη. Η αστυφιλία στο επίκεντρο και πολλοί μετανάστευσαν στη Γερμανία για σκληρή δουλειά. Εγκαταλείφτηκε η γη μας, τα κοπάδια, η οικόσιτη κτηνοτροφία, τ' αμπέλια μας. Αρχισαν οι γραμιματιζόμενοι να δημοσιεύουν προτάσεις για ανάπτυξη, για τουρισμό, για επιστροφή στο χωριό.

Με τον ερχομό του 21ου αιώνα μας προβλήματισε η εφαρμογή του «Καποδίστρια» στην αυτοδιοίκηση. Τρεις Δήμοι στο Ζαγόρι και δυο κοινότητες. Η εναλλαγή κυβερνήσεων δεν ωφέλησε το Ζαγόρι. Αμελητέα οντότητα. Πολιτικές που δεν μας άγγιξαν. Όμως το Ζαγόρι αντέχει, είτε εδώ, είτε στην Αθήνα, είτε στην Ξενιτιά. Δεκάδες οι αναπτυξιακές προτάσεις όμως ζούμε σε καπιταλιστική κοινωνία. Απαιτούνται κεφάλαια, ζητούνται μελέτες, χρειάζεται ρουσφέτι. Τα ευρωπαϊκά προγράμματα μας έδωσαν ταβέρνες, ξενώνες και ξενοδοχεία και οι άλλες δράσεις πήγαν περίπατο. Θέσεις εργασίες ελάχιστες αφού οι επιχειρήσεις έχουν οικογενειακό χαρακτήρα.

Στα γενικά προβλήματα του χωριού μας έγιναν κάποια έργα ύδρευσης, οδοποιίας, καθαριότητας κλπ. Αρχίζει το 2001 η αρθρογραφία για το κτηματολόγιο, για την δόμηση εκτός οικισμών, για τουριστική ανάπτυξη. Το 2002 κυριαρχεί η αρθρογραφία για το Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου. Καλό κι ωραίο το Πάρκο αλλά να ζήσουμε κι εμείς στα χωριά μας. Το Πάρκο θα το επισκεπτόνται οι αστοί αλλά να βρίσκουν κι άνθρωπο στα χωριά. Οι μόνιμοι κάτοικοι του Ζαγορίου χρειάζονται ξύλα για τη φωτιά τους, χορτάρι για τα ζωντανά τους, βοσκήσιμη έκταση για τα ζώα τους. Είχαμε αντιρρήσεις στις διατάξεις του ΕΠΒΠ. Κάποτε παλιά συζητούσαμε για αξιοποίηση της χαράδρας του Βίκου, κάτι δηλαδή σαν το φαράγγι της Σαμαριάς στην Κρήτη. Τσακωθήκαμε μεταξύ μας πού θα γίνει η είσοδος και πού η έξοδος απ' την χαράδρα. Μάστιγα για το Ζαγόρι οι ιεροσυλίες. Πολλοί ναοί ανοίχτηκαν και παλιές εικόνες βρέθηκαν στην Ευρώπη και άλλες δεν βρέθηκαν ακόμα. Κατηγορούνται κάποιοι για ιεροσυλία αλλά οι αναβολές στα δικαστήρια είναι συνεχείς.

Οι προτάσεις για ανάπτυξη στο Ζαγόρι συνεχίζονται, αλλά όλες είναι κουτσές και θολές. Λένε πολλοί ότι ο τουρισμός θα μας σώσει. Τον τουρισμό εμείς οι Ζαγορίσιοι τον βλέπουμε σαν πορτοφόλι με ευρώ. Οι τουρίστες δεν είναι άρχοντες. Θα πληρώσουν με ανάλογα ανταλλάγματα. Στο θέμα της ανάπτυξης εξακολουθούν οι προτάσεις για αγροτουρισμό. Ο Μπαμπινιώτης όμως γράφει: «Μορφή ήπιου τουρισμού, κατά την οποία οι τουρίστες διαμένουν δωρεάν σε αγρόκτημα με αντάλλαγμα την συμμετοχή τους σε αγροτικές εργασίες». Δηλαδή ο τουρίστας θα μάθει να σκάβει, να κόβει ξύλα, να αρμέγει, να φυτεύει κλπ. Γι' αυτόν τον αγροτουρισμό δεν υπάρχει υποδομή στο Ζαγόρι, ούτε πρόκειται να ευδοκιμήσει.

Ο Καποδίστριας της αυτοδιοίκησης πνέει τα λοίσθια και στο βάθος του ορίζοντα φαίνε-

ται ο Καλλικράτης που κουβαλάει τον Δήμο Ζαγορίου. Η αρθρογραφία συντείνει σε ενιαίο Δήμο Ζαγορίου, παρ' ότι γεωγραφικά υπάρχουν δυσκολίες. Τα νούμερα του πληθυσμού -άλλοι οι μόνιμοι κάτοικοι κι άλλοι οι γράφουν τα δημοτολόγια- οδηγούν σε ενιαίο Δήμο.

Απόστολου Ντιναλέξη

Έτσι το 2010 αρχίζει η εφαρμογή του Καλλικράτη.

Δυο θέματα που απασχολούν τους ευαίσθητους Ζαγορίσιους είναι τα πέτρινα γεφύρια και οι ιεροσυλίες. Για τα γεφύρια ακούγονται φωνές αγωνίας για όσα κινδυνεύουν να πέσουν και για όσα χρειάζονται συντήρηση. Οι κλοπές εικόνων και λατρευτικών αντιμεινών από ιερούς ναούς και μοναστήρια συνεχίζονται. Αιμορραγία για το Ζαγόρι οι κλοπές και ήταν αρκετές.

Με την εφαρμογή του Καλλικράτη οι προτάσεις ανάπτυξης αναπτρώνονται με την προοπτική να βοηθήσει κι ο Δήμος Ζαγορίου. Αρκετή αρθρογραφία και τεκμηριωμένη για στροφή στην πρωτογενή και δευτερογενή παραγωγή. Αυτό εφαρμόζεται ήδη από διετίας στη Λαίστα όπου καλλιεργούνται γίγαντες όπου και συσκευάζονται. Θα μπορούσε αυτό να γίνει και μ' άλλα προϊόντα με πιστοποίηση του τόπου παραγωγής. Έγινε μια προσπάθεια με φακές.

Το 2012 πεθαίνει ο Αγάπιος Τόλης και το θρυλούμενο «Λαογραφικό Μουσείο Αγάπιος Τόλης» μπαίνει σε περιπέτειες. Δεν εγκρίνεται η σύσταση ιδρύματος. Δικαστήρια μεταξύ των κληρονόμων. Παιχνίδια μεταξύ Δήμου Ζαγορίου και Περιφέρειας Ηπείρου. Η λαογραφική συλλογή του Αγάπιου Τόλη έκρυβε μεγάλο μέρος της ιστορίας του Ζαγορίου σε βάθος χρόνου. Κάποτε γράφτηκε για 40.000 αντικείμε-

να. Πόσα απέμειναν κανέναν δεν ξέρει. Η συλλογή του Αγάπιου ήταν πόλος έλξης για το Ζαγόρι. Λεωφορεία έφταναν στην Μπάγια για να επισκεφτούν το μουσείο του.

Απογοητευτικό αλλά γεγονός το κλείσιμο των σχολείων στο Ζαγόρι. Εκλείσαν δημοτικά και γυμνάσια. Αναλογίζομαι τα όσα διάβασα στα «Ζαγορικά» του Λαμπρίδη, αλλά κι όσα γράφει ο Αλέξανδρος Καθάρης για το 1913 που επιθεώρησε δημοτικά σχολεία στο Ζαγόρι. Δάσκαλοι και μαθητές δεκάδες και είχαμε και τους θύρκους στο λαιμό μας. Οποία θλίψη και οδύνη για το σήμερα.

Πρόσφατα γίνεται λόγος να ενταχθεί το Ζαγόρι στα μνημεία της Ουνέσκο. Δύσκολο το εγχείρημα. Το ερώτημα είναι τι θα προσφέρει στο Ζαγόρι. Θα γίνουν όλοι οι Ζαγορίσιοι υπηρέτες και υπάλληλοι επιχειρηματιών και εταιρειών; Θα ταϊζουμε και θα ξεναγούμε τους τουρίστες; Θα πλένουμε τα σεντόνια τους; Θα μάθουμε όλοι ξένες γλώσσες; Θα γυρίσουν Ζαγορίσιοι στα χωριά τους; Θα ανοίξουν δημοτικά σχολεία; Θαύματα δεν γίνονται, αλλά μπορούμε να ελπίζουμε αφού η ελπίδα πεθαίνει τελευταία.

Το 2020 μας επισκέφτηκε ο κόβιντ απ' το Φεβρουάριο ως σήμερα. Στον χώρο του Ζαγορίου δεν είχαμε κρούσματα και θανάτους. Εκλείσαν οι ξενώνες, τα ξενοδοχεία, οι ταβέρνες, τα καφενεία. Ζημιά για τους επιχειρηματίες. Ο περιπατητικός τουρισμός διατηρήθηκε, καθώς και επισκέψεις ποδηλατιστών και δίκυκλιστών. Λιγότεψαν οι επισκέψεις λεωφορείων με ΚΑΠΗ και συλλόγους. Πολλοί απόδημοι δεν βγήκαν για καλοκαίρι στο χωριό τους.

Για το 2021 προέχει η υγεία μας, μακριά ο κόβιντ. Το δίσεκτο 2020 να πάει στο διάβολο κι ας ξεμερώσουν καλύτερες μέρες.

Το ευ ζην το οφείλουν στη δασκάλα τους

Αναδημοσιεύουμε από τον «Ηπ. Αγώνα» το παρακάτω κείμενο της Λουκίας Τζιάλλα, για τη Ζαγορίσια δασκάλα Μαίρη Βαζάκα-Βαταβάλη, με τις δικές μας ευχές και άλλα χρόνια ακόμη κοντά στους δικούς της και σ' όσους τη θυμούνται πάντα.

«Το Ζαγόρι μας»

οποίο υπηρέτησε με σθένος και μόλις που πρόλαβε να το εγκαταλείψει, πριν το βομβαρδίσουν. Υπηρέτησε στη Μουσική, την Πωγωνιανή, την Ζωσιμαία Παιδαγωγική Ακαδημία, το Καπλάνειο, το Τρίτο και Τέταρτο Δημοτικό Σχολείο της πόλης, όπου είχε και την διεύθυνση.

Είναι πολύ σημαντικό για ένα δάσκαλο να τον θυμούνται με τόση αγάπη οι μαθητές του και να τον ευγνωμονούν. Αυτό φαίνεται από τα μηνύματα, που της έστειλαν:

Προς τη δασκάλα μου για τα 100 χρόνια ζωής της, έγραψε μεταξύ άλλων στο μήνυμά του ο μαθητής της Μιχάλης Σέρβος που ζει στη Φλόριντα των ΗΠΑ και είναι πρόεδρος του Ιδρύματος Ελληνισμού Αμερικής:

«Με ιδιαίτερο σεβασμό και ξεχωριστή εκτίμηση, υποκλίνομαι μπροστά στην πρώτη και λατρευτή Δασκάλα της ζωής μου στο Δημοτικό Σχολείο Πωγωνιανής Ηπείρου πριν περίπου 65 χρόνια. Εύχομαι από τα βάθη της καρδιάς μου υγεία, χρόνια χαρούμενα, ευτυχισμένα. Φανταστήκαμε μία κοινωνία χωρίς δασκάλους, θα ήταν μία ανθρωπότητα βυθισμένη στο σκοτάδι. Ο

Δάσκαλος δεν είναι επάγγελμα, είναι λειτουργήμα, όπως πολύ σωστά το έθεσε ο μεγιστος των Ελλήνων Αλέξανδρος: το Ζην το οφείλω στους Γονείς μου, το Ευ Ζην το οφείλω στον Δάσκαλό μου».

Χρόνια καλά της ευχήθηκε και ο αδελφός του Παναγιώτης Σέρβος από το New Jersey και την ευχαρίστησε για τα πρώτα γράμματα που δίδαξε σε εκείνον και τα αδελφία του στο σχολείο της Πωγωνιανής.

Η μαθήτριά της Αφροδίτη Χατζή γράφει πως η κυρία Μαίρη, «η δασκάλα τους, μια πραγματική «κυρία», σοβαρή, δίκαιη, αξιοπρεπής, αφισοιμένη στο λειτουργήμα της μετέδιδε –πέρα από τις γνώσεις– τις αξίες και το ήθος, αρετές που την χαρακτήριζαν. Δεν περιορίστηκε όμως μόνο σ' αυτά που τους εμφυσούσε μέσα στην αίθουσα, αφού την έζησε και εκτός σχολείου. «Θα αναφερθώ ακόμη στην ανθρωπιά, στη γενναιοδωρία και την καλοσύνη της. Ανοιχτό μυαλό, δυναμική και οξυδερκής ακόμη και τώρα που έφτασε στην ηλικία των 100 χρόνων. Της εύχομαι να είναι πάντα έτσι και για όσα ακόμη χρόνια της χαρίσει η ζωή».

Στην πολυαγαπημένη της δασκάλα στέλνει τις ευχές της και η μαθήτριά της Ευγενία Δούβλη, γράφοντας πως πάντα θυμάται τον ήρεμο χαρακτήρα της και την αγάπη της απέναντι στους μαθητές της.

ΛΟΥΚΙΑ ΤΖΑΛΛΑ

ANNA ΣΟΛ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
- ΛΑΠΠΑ

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΑΡΧΕΙΟ ΘΩΜΑ ΛΕΚΚΟΥ

ΧΡ. ΠΑΤΣΗ 6 (ΠΛ. ΠΑΡΓΗΣ)

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΗΛ./FAX 26515 54414

KIN. 6977035045

e-mail: anna.kost96@yahoo.gr

«Και αυτό θα περάσει»

Η ελπίδα ότι θα φτάσει το εμβόλιο και θα γλιτώσουμε από τον κορωνοϊό περιγράφεται με τον καλύτερο τρόπο σε μια φωτογραφία που είχαμε βάλει στη στήλη Άσπρο-Μαύρο. Απεικόνιζε μια Ζαγορίσια κεντημένη αριστοτεχνικά μπάντα του 1940 από το χέρι της αξέχαστης Ιουλίας Κατσαδήμα. «Και αυτό θα περάσει», έλεγε το κέντημα και φυσικά αφορούσε τη δύσκολη κατάσταση που περνούσαν οι άνθρωποι κατά τη διάρκεια παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Σήμερα η ευχή είναι το ίδιο αναγκαία και κυκλοφορεί σε όλες τις εκδοχές της μεταξύ όλων μας. Η εικόνα με το εργόχειρο φέρνει και άλλες σκέψεις, που έχουν σχέση με αγαπημένο πρόσωπο, που μας λείπει εδώ στην εφημερίδα. Ο σχεδόν καθημερινός επισκέπτης, που κόμιζε κάθε φορά μεστές ειδήσεις, ο οδοντίατρος Κώστας Κατσαδήμας –ο Κωστάκης όπως τον αποκαλούν οι δικοί του άνθρωποι– περνά καιρό τώρα δύσκολες στιγμές με την υγεία του. Ξέρουμε πως κάπου στα έγκατα του μυαλού του υπάρχουμε κι εμείς, καθώς πάντα γλυκαίνει το πρόσωπό του, όταν η γυναίκα του η Βάσω του διαβάζει την εφημερίδα. Κι επειδή οι ευχές μας είναι από καρδιάς, είναι βέβαιο ότι θα πιάσουν.

Από τον «Ηπ. Αγώνα» 28/11/20 - (Α.Τ.)

Ο ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΜΒΟΛΙΟ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ

Γράφει ο Σωκράτης Μιχ. Οικονόμου

Ίσως μερικοί ερωτήσουν. Τι σχέση έχει ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης με το εμβόλιο του κορωνοϊού; Κι όμως έχει.

Αρρώστιες πολλές και κακές για τον άνθρωπο, από την αρχαία εποχή πάντοτε υπήρχαν και θα υπάρχουν.

Προτού όμως αναφερθούμε στον ιό, πολύ σύντομα θα πούμε δυο λόγια για τον μεγάλο μας Α. Παπαδιαμάντη, διηγηματογράφο και μυθιστοριογράφο.

Ο Α. Παπαδιαμάντης (1851-1911). Γεννήθηκε στη Σκιάθο το 1851 και πέθανε σ' αυτή το 1911. Ο πατέρας του ήταν ιερέας και δάσκαλος, ο παπα-Αδαμάντιος, ένας σεβάσμιος κληρικός κι αγωνίστηκε σκληρά να μεγαλώσει τα παιδιά του, βρέθηκε λοιπόν σε μια οικογένεια με θρησκευτικές αρχές κι αυτό είχε μεγάλη επίδραση στο χαρακτήρα του και στη ζωή του. Ήταν βαθύτατα θρησκευόμενος άνθρωπος. Η νεανική του ζωή και η φοιτητική του ζωή ήταν περιπετειώδης.

Η φτώχεια τον βασάνιζε και τον πλήγωνε. Στην Αθήνα παρέδιδε μαθήματα κι έκανε μεταφράσεις γαλλικής και αγγλικής γλώσσας. Ήταν αυτοδίδακτος. Δούλεψε στις τότε εφημερίδες «Εστία», «Ακρόπολη», «Άστυ» κ.ά. κι έκανε και τον ψάλτη στην εκκλησία του Αγίου Ελισσαίου.

Ήταν λιτοδίαιτος, ασκητικός κι έκανε παρέα με απλούς ανθρώπους στις φτωχοταβέρνες κι εκεί έπειτα από σκέψη έγραφε.

Ντυμένος πάντα απλά, γύριζε στο δικό του κόσμο. Συχνά πήγαινε στην αγαπημένη του Σκιάθο, Σκιαθίτη τον λέγανε, κι εκεί έγραφε για τις πολλές εκκλησίες και τα γαλανά της ακρογιάλια, ξεκουραζόταν κι έγραφε. Πολλά τα διηγήματά του και τα μυθιστορήματά του όπως ενδεικτικά αναφέρω «Η μετα-

νάστις», «Οι έμποροι των Εθνών 1882», «Η Γυφτοπούλα» ο Χρήστος Μηλιώνης «Η Φόνισσα» κ.ά. και σιγά-σιγά έγινε πολύ γνωστός και περιζήτητος. Το ύφος του είναι προσωπικό. Η αγάπη, η θρησκεία και ο έρωτας, στάθηκαν οι αρχές για την δημιουργία του έργου του, που αυτό το έργο τον καταξίωσε και τον ανέδειξε στο είδος του πρωτοπόρο...

Και τώρα στο έργο μας. «Ο Βαρδιάνος στα σπόρκα» –**φύλακας στα μολυσμένα πλοία**– είναι έργο για την τότε χολέρα.

Η θεία Σκεύω η Γιαλινίτσα, όταν έμαθε πως ο γιος της ο Σταύρος βρίσκεται άρρωστος από την χολέρα, στην απομόνωση, σ' ένα ερημονήσι μ' άλλους ασθενείς, έχασε τη γη κάτω από τα πόδια της, και βρισκόταν σε μεγάλη στενοχώρια και θλίψη.

Σκεφτόταν πώς να βρει τρόπους να πάει στο ερημονήσι να βρει το παιδί της και να το βοηθήσει να γίνει καλά. Το βρήκε. Μεταμφιέζεται σε νικητή. Ο σπουδαίος διηγηματογράφος (Α.Π.) γίνεται περιζήτητος καθώς ήδη γράψαμε. Αν ζούσε σήμερα ο γιατρός Βουντ σίγουρα θα πετούσε τη σκούφια του και θάλεγε: Δεν σας τόλεγα εγώ πως γρήγορα θα βρεθεί το φάρμακο; Συγκλονισμένοι σήμερα όλοι μας είμαστε σε μια κατάσταση αναμονής και ανησυχίας πως θα κάνουμε και πότε το νέο εμβόλιο. Η νέα μας χρονιά μας φέρνει το δώρο, είναι το μεγάλο επίτευγμα της ανθρωπότητας.

Τα πρόσωπα είναι, στο διηγημα, όλο κι όλο τέσσερα: Η θεία Σκεύω, ο γιος της Σταύρος και οι μολυσμένοι ασθενείς από χολέρα, ο παπα-ιερέας, ο καλόγερος του Νησιού και Γερμανός Βίλελμ Βουντ, γιατρός. Ο καθένας με το ρόλο του.

Η θεία Σκεύω, γίνεται εθελόντρια Νοσοκόμα, γιατρεύει το γιο της και μερικούς ασθενείς, άλλοι όμως πέθαναν, ο

καλόγερος ιερέας στην αρχή κάτι μουρμούριζε επειδή οι ασθενείς του έτρωγαν τις όρνιθες, αργότερα ξεπερνάει την πρώτη πρόθεσή του. Έτσι πρέπει. Και θέτει στη διάθεση των ασθενών όλα του τα υπάρχοντα.

Ο Γερμανός γιατρός προσφέρει την επιστήμη του, δίνει κουράγιο και στο τέλος μολύνεται κι αυτός. Ο συγγραφέας με την πένα του τα περιγράφει όλα. Είναι μια κατάσταση σαν τη σημερινή. Οι γενναίες νοσηλεύτριες πολλαπλασιάζονται στη μορφή της θείας Σκεύως, οι γιατροί που με κίνδυνο της ζωής τους προσφέρουν τα πάντα για να σώσουν ζωές. Κάποιοι νόσησαν πολύ και κάποιοι πέθαναν. Κι ο καλόγηρος δίνει ακόμη και το κελί του να γίνει προσωρινό ιατρείο. Και πάνω απ' όλα ο Γερμανός γιατρός Βουντ, ενθαρρύνει και λέει, μην απελπίζεσθε, οι επιστήμονες θα βρουν το εμβόλιο, θα νικήσουμε την καταραμένη χολέρα. Ο άνθρωπος πάντα βγαίνει νικητής. Ο σπουδαίος διηγηματογράφος (Α.Π.) γίνεται περιζήτητος καθώς ήδη γράψαμε. Αν ζούσε σήμερα ο γιατρός Βουντ σίγουρα θα πετούσε τη σκούφια του και θάλεγε: Δεν σας τόλεγα εγώ πως γρήγορα θα βρεθεί το φάρμακο; Συγκλονισμένοι σήμερα όλοι μας είμαστε σε μια κατάσταση αναμονής και ανησυχίας πως θα κάνουμε και πότε το νέο εμβόλιο. Η νέα μας χρονιά μας φέρνει το δώρο, είναι το μεγάλο επίτευγμα της ανθρωπότητας.

Όσο όμως υπάρχουν και μερικοί που αμφισβητούν το νέο αυτό εμβόλιο. Έτσι

δυστυχώς συμβαίνει στη ζωή μας. Αυτοί οι λίγοι πρέπει να κατανοήσουν πως στη ζωή μας δεν έχουμε μόνο δικαιώματα έχουμε και υποχρεώσεις, έναντι όλων των συναδέλφων μας. Πρέπει να τους φωτίσουν και να τους διδάξουν οι επιστήμονες της Υγείας.

Στο «Ζαγόρι μας» στο αρ. φύλλου 486 (Νοέμβριος Δεκέμβριος 2020) και με μαύρα γράμματα, σημειώνει με το άρθρο του Β.Τ. και γράφει:

«**Ας σκύψει επιτέλους η πολιτεία επάνω τους αν θέλουμε να επιβιώσουμε σαν Έθνος.**»

Να λοιπόν γιατί ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, πάντα είναι επίκαιρος. Οι σωστές του οι θέσεις και ο λυρισμός του πλημμυρίζει το έργο του.

Ας μη χάσουμε το θάρρος μας και την ελπίδα μας, γιατί η ελπίδα είναι αυτή που μας δίνει κουράγιο στη ζωή.

ΚΑΛΟ ΚΟΥΡΑΓΙΟ ΓΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟ 2021, γράφει: (ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ). Αυτό ευχόμαστε ΟΛΟΙ ΜΑΣ!

ΠΩΣ ΠΡΟΗΛΘΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ «ΜΙΤΣΙΚΕΛΙ»

(Το θουνό επάνω από τη Λίμνη των Ιωαννίνων)

Η λέξη έχει σλαβική προέλευση από τα παλαιοσλαβικά ΜΕΤΣΚΑ= αρκούδα. Συνεπώς: ΜΕΤΣΚΕΛ= Ο τόπος που έχει πολλές αρκούδες.

Αργότερα, με παραφθορά έγινε ΜΙΤΣΙΚΕΛΙ, ΜΟΝΤΖΙΚΕΛΙ κ.λ.π.

Από την ίδια ρίζα προέρχεται και η ονομασία ΜΕΤΣΟΒΟ (αρχικά ΜΕΤΣΚΟΒΟ)= Ο τόπος με τις αρκούδες, και είναι βέβαια γνωστό ότι στα μέρη αυτά, ακόμα και σήμερα υπάρχουν αρκετές αρκούδες.

Dr Χριστ. Β. Αρχιμανδρίτης.
Εκ Παπίγκου Ορμώμενος

ΤΣΙΝΑΒΟΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ -
ΛΟΓΙΣΤΗΣ

ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΑ -
ΜΕΛΕΤΕΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ -
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ
ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ
ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 2 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ 45332
ΤΗΛ. 26510 66693 ΚΙΝ.
6932857864

Αλεξάνδρεια

Εσύ, φτιαγμένος για τα μεγάλα
μα βυθισμένος στα μικρά.
Η Αλεξάνδρεια κοντά, μια
στάλα
μα η μορφή σου μακριά.

Σαν έτοιμος ήσουν από
χρόνια
για της ζωής τον πνηγμό
κι όμως σε σκέπασαν τα
χιόνια
χωρίς ντροπή, χωρίς αιδώ.

Σαν ταξιδιώτης μοναχός,
σαν άτεκνος μνηστήρας.
Σαν οργισμένος ναυαγός
της γυμνής σου μοίρας.

Παραδόθηκαν από στεριές
που σου 'στείλαν οι φόβοι.
Γεμάτος κόσμος μ' ενοχές,
πολλές και κάτι ακόμη.

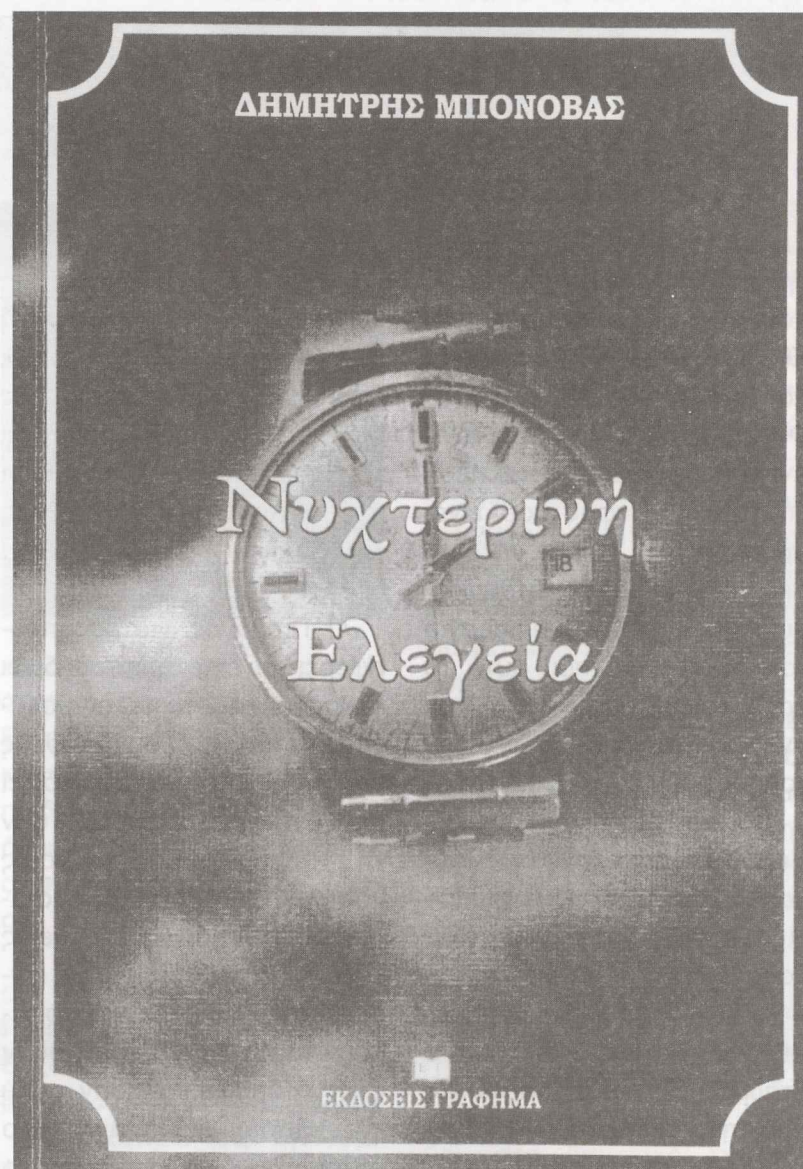
Κύμα που βγαίνει στ' ανοι-
χτά,
μια θλιβερή συνήθεια,
σ' όνειρα ξένα και πεζά,
η σκοτωμένη αλήθεια.

Κλεψύδρα

Μην το ξυπνάς το παρελ-
θόν
σαν έρχεται το βράδυ,
άσε το μόνο να πνιγεί
μες το βαθύ σκοτάδι.

Ζήτα του μόνο μια ευχή
στα χέρια να σου δώσει,
ότι σου γδέρνει τη ψυχή
ότι σ' έχει ματώσει.

Είν' η ζωή μια προσευχή
που ψέλνουν τα χρόνια,
μία καντάδα παιδική
στου παιχνιδιού τ' αλώνια.

Άσβεστη ελπίδα

Μόνος κι απόψε τριγυρ-
νός,
κενός και σασιμένος.
Κάτω απ' τα φώτα τα
πολλά
στο μέσα σου πνιγμένος.

Χτυπάς και αντιμάχεσαι,
παλεύεις τον εαυτό σου.
Στις σκέψεις πάλι ξενυχτάς
και πίνεις τον καημό σου.

Κι είναι το αύριο θολό,
αυτό που ξημερώνει.
Το τίποτα σαν το κοπάς,
θεριεύει κι αντρείώνει.

Μα είν' στο χέρι σου το
φως,
στο χέρι κι η ελπίδα.
Τα όνειρα να γίνουνε
πολύτιμη πυξίδα.

Ρίξε το «πρέπει» στα σχοι-
νιά
και γίνε η απία,
να βρει το δρόμο της ξανά
για σε η ευτυχία.

Τα πιο μεγάλα σ' αγαπώ

Τα πιο μεγάλα σ' αγαπώ
ήτανε ψεύτικα,
οι πιο μεγάλες σου αλήθει-
ες χατίρ καμένο.
Κι εγώ μ' αυτά τα μάτια
σου μαγεύτηκα
κι έμεινα μόνος τη στιγμή
να περιμένω.

Ένα τραγούδι στη σιωπή
ταλάθη μου,
υπάρχει χώρος στη σκιά
για 'μένα.
Να κρύβομαι απ' όσα έχω

πει κι απ' όσα ένιωσα,
απ' όσα είναι στη ψυχή
γραμμένα.

Κι αν κάποτε έρθεις και
μου πεις πως με
αγάπησες, θα είναι πια
αργά, δεν θα πιστέψω.
Μέσα στη νύχτα θα χαθώ,
ένα αντίο θα σου πω
και τα κομμάτια μιας ζωής,
θα βγω για να μαζέψω.

Μεσ' του καθρέπτη τη
ρωγμή το βλέμμα σου,
στις άδεις μου βραδιές οι
αναμνήσεις.
Χάθηκα μεσ' τα λόγια και
το ψέμα σου,
έφυγες δίχως συγγνώμη
να ζητήσεις.

Δακρυσμένη αγάπη

Σκοτώνω απόψε τη σιωπή
για να βρεθώ κοντά σου,
στο φως που με παρέσυρε
η σκοτεινή ματιά σου.

Μισή ζωή σπατάλησα,
μισός τώρα μαζί σου,
μέσα σε κύμα δάκρυα
να κλέβω το φιλή σου.

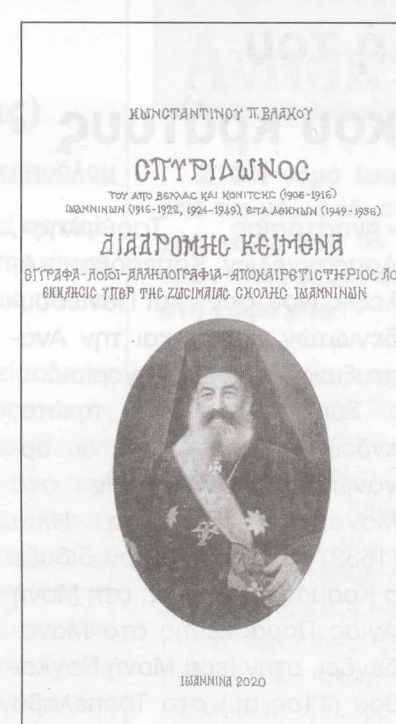
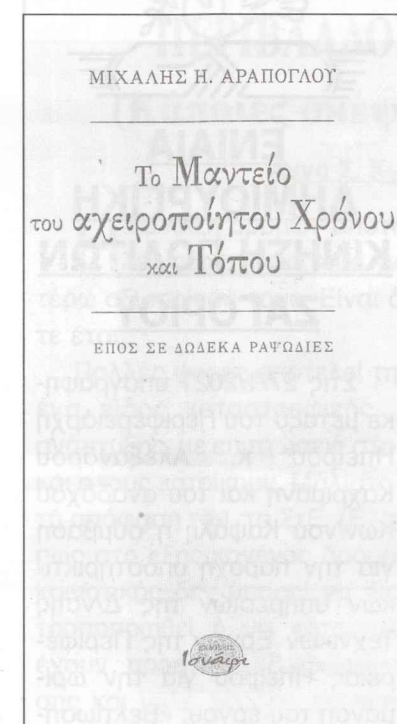
Κι αν πνίγομαι στο ψέμα
σου
κι αν ζω μεσ' το σκοτάδι
μόνο για 'σένα ξεψυχώ,
μόνο μ' ένα σου χάδι.

Κι αν χάνομαι στο τίποτα
φωνάζω στο κενό,
μόνο για 'σένα υπάρχω,
μόνο για 'σένα ζω.

Κοιτώντας τον καθρέπτη
σου
τα λόγια μου σπασμένα,
μετράνε τις ανάσες μου
και ψάχνουνε εσένα.

Ναυάγιο το παρελθόν
ανάσα μου θυμήσου,
άσε τον πόνο να καθεί
και πάρε με μαζί σου.

Βιβλιοπαρουσίαση

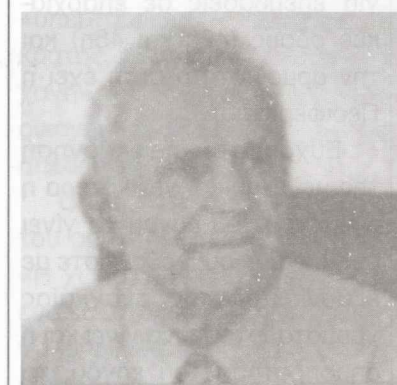
Δυο ωραία βιβλία από δυο καλούς και αξιόλογους φίλους έφθα-
σαν και πλούτισαν τη βιβλιοθήκη της ΙΛΕΖ:

Το πρώτο με τίτλο «Το Μαντέιο του αχειροποίητου χρόνου και τόπου» του φίλου Μιχάλη Αράπογλου, από τους ιδρυτές του πρω-
τοποριακού εκείνου φορέα Κέντρου Ερευνών Ζαγορίου (ΚΕΖ) και διευθυντή του που έσπειρε για μια δεκαετία νέες ιδέες στο Ζαγόρι
με τα «Ανοιχτά Σχολεία του» χωρίς να βρει εύφορο έδαφος. Το βιβλίο αφιερώνεται στον γνωστό καθηγητή αρχαιολογίας Σωτήρη
Δάκαρη, ένα έπος σε δώδεκα ραψωδίες. Άμετρες οι ευχαριστίες
μας.

Το δεύτερο από τον επίσης φίλο μας καθηγητή και γνωστό
άνθρωπο των γραμμάτων στα Γιάννενα Κώστα Π. Βλάχο, η ψυχή
για πολλά χρόνια της εμβληματικής Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελε-
τών (ΕΗΜ), που αναφέρεται στον Μακαριστό Αρχιεπίσκοπο Σπυρι-
δωνα, αυτή την ιστορική προσωπικότητα και τη μεγάλη προσφορά
προς τη Ζωσιμαία Σχολή Ιωαννίνων. Και στον αγαπητό Κώστα τις
πολλές μας ευχαριστίες.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ

Πρόεδρος στη Ριζάρειο!

Νέο πρόεδρο απέκτησε το
Ίδρυμα της Ριζαρείου και αυτός
δεν είναι άλλος από τον Χρήστο
Μασσαλά, ομότιμο καθηγητή,
πρώην Πρύτανη του Πανεπιστη-
μίου Ιωαννίνων και τακτικό
αρθρογράφο από πολλών ετών
του «Π.Α.». Ο κ. Μασσαλάς,
άνθρωπος με ευρύ πεδίο γνώ-
σεων και κοινωνικές ανησυχίες,
γνωρίζει καλά τα του Ριζαρείου,
αφού έχει θητεύσει για πάνω
από μία δεκαετία ως μέλος στο
Διοικητικό του Συμβούλιο κι έχει προσφέρει καλές υπηρεσίες σ'
αυτό. Αναλαμβάνοντας πλέον το «τιμόνι» του, είναι σίγουρα ότι
θα συνεχίσει αυτή την προσφορά. Από τη στήλη ευχές για γόνιμη
και επιτυχημένη θητεία!

Ευχές και από «το Ζαγόρι μας».

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Ο Πανοσιολο-
γιάτος αρχιμαν-
δρίτης Αθανάσιος
Σουσόπουλος,
Κατωσουδενιώ-
της, έστειλε στην
Συντακτική Επι-
τροπή ημερολόγιο
τσέπης για το
2021. Είναι αφιε-
ρωμένο στα 200
χρόνια απ' την
Ελληνική Επανά-
σταση του 1821.
Το εξώφυλλο
απεικονίζει την
Ιερά Μονή Παλιου-
ρής Ιωαννίνων,
όπου ηγουμενεύει
ο πατήρ Αθανά-
σιος. Στην Μονή
εμόνασε και ο
ιερέυς Ιωάννης
Πατσούκας από τα
Πάνω Σουδενά με το μοναχικό όνομα Ιωακείμ τα έτη 1933 ως
1944.

Διαβάζουμε στο εσωτερικό του για τον Άγιο Κοσμά τον Αιτω-
λό, για τον Πατριάρχη Γρηγόριο Ε', για τον Παλαιών Πατρών Γερ-
μανό και για την Ελληνική Επανάσταση. Ακολουθούν οι μήνες του
2021. Ευχαριστούμε θερμά τον πατέρα Αθανάσιο και συνιστούμε
στοις αναγνώστες να επισκεφτούν την Μονή Παλιουρής ν' ανά-
ψουν ένα κεράκι.

Η Συντακτική Επιτροπή

Με... εκατό κεράκια!

Τα 100 έφτασε αιώνας ο Ξενοφών Κοντούρης, πρόεδρος επί
σειρά ετών και «ψυχή» του Ιδρύματος Βορειοηπειρωτικών Ερευ-
νών αλλά και πρ. πρόεδρος της ΕΠΣΗΠ, ένας συμπολίτης μας που
με την πολύπλευρη εθνική,
κοινωνική και αθλητική του
δραστηριότητα έχει αφήσει
ανεξίτηλο το αποτύπωμά του
στα Γιάννενα. Δυστυχώς, οι
συνθήκες δεν επέτρεψαν μία
μεγάλη γιορτή για το γεγο-
νός, όμως η οικογένειά του
φρόντισε να τον τιμήσει με
μία μεγάλη τούρτα (φωτό) και
το καθιερωμένο γιορτινό τρα-
γούδι! Συγκινημένος ο ίδιος,
ευχαρίστησε για την έκπληξη! Χρόνια πολλά και από τη στήλη
στον ευπατρίδη κ. Φώντα, που σήμερα έχει και τη γιορτή του! Να
'ναι πάντα καλά!
Ευχές και από «το Ζαγόρι μας».

ΕΝΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟΝ ΕΟΡΤΑΣΜΟ
ΤΩΝ 200 ΕΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Το Ζαγόρι και η συμβολή του στη δημιουργία του νεοελληνικού κράτους

ΤΟΝ κρυμμένο πολιτισμό γραμμάτων και τεχνών του Ζαγορίου, που διαδραμάτισε ρόλο κατά την περίοδο δημιουργίας του νεοελληνικού κράτους και ειδικώς την περίοδο του νεοελληνικού διαφωτισμού, έχει ως στόχο να αναδείξει η διοργάνωση «Ζαγόρι 2021», που θα πραγματοποιηθεί στις 19-23 Αυγούστου σε διάφορα χωριά του Ζαγορίου.

Στόχος της «Επέκεινα Χώρας», που έχει την πρωτοβουλία της διοργάνωσης, είναι «να αποτελέσει μια γέφυρα χρόνου, ανάβοντας σπίθες για τη συνέχιση της διανοητικής και γνωσιακής επανάστασης σε αυτούς τους επιβλητικούς ορεινούς όγκους της Ελλάδας και της Ευρώπης», όπως χαρακτηριστικά αναφέρει.

Ο 18ος αιώνας σηματοδοτήθηκε από τη ραγδαία άνοδο του βιοτικού επιπέδου στο Ζαγόρι η οποία συνοδεύτηκε με την ίδρυση σχολείων και βιβλιοθηκών σχεδόν σε κάθε χωριό. Η όλο και μεγαλύτερη ευημερία, τα προνόμια που είχαν αποκτήσει Φαναριώτες καταγόμενοι από το Ζαγόρι καθώς και οι δωρεές από ομογενείς, οδήγησαν στην ανέγερση αρκετών σχολείων, όπως η Πασχάλειος στο Καπέσοβο, η Αναγνωστοπούλειος στο Δίλοφο, η Καλλιγείος στο Πάπιγκο, η Κοινή ΣΧολή Ελληνικών Μαθημάτων στο Μονοδένδρι από τους αδελφούς Ριζάρη, καθώς και η Βριζοπούλειος Σχολή στη Βίτσα από τον Φίλιππο Βριζόπουλο.

Τα βουνά του Ζαγορίου προσέφεραν καταφύγιο στους Έλληνες που διώκονταν από τους Οθωμανούς. Έτσι όταν ο στρατός του Σουλτάνου κατέστρεψε τα Ιωάννινα το 1820, κατέφυγαν εδώ προσωπικότη-

τες- λόγιοι του νεοελληνικού Διαφωτισμού, όπως ο Νεόφυτος Δούκας και ο Αθανάσιος Ψαλίδας. Μερικοί από αυτούς έκαναν σχέδια ίδρυσης και πανεπιστημίου στο Μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Ρογκοβού κοντά στο Τσεπέλοβο. Με αυτόν τον τρόπο η ελληνική γλώσσα διατηρήθηκε στην περιοχή. Η πνευματική παράδοση άντεξε μέχρι τα νεότερα χρόνια, ακόμη κι όταν είχε αρχίσει λόγω των συνθηκών της σύγχρονης ζωής η εγκατάλειψη του Ζαγορίου.

Τα σημαντικά βυζαντινά και νεοελληνικά μνημεία του Ζαγορίου, οι ναοί και οι μονές του, μαζί με τα σχολεία και τις Σχολές, μένουν, ωστόσο, εν πολλοίς άγνωστα και αναξιοποίητα για το ευρύτερο κοινό. Ένα κενό που φιλοδοξεί να καλύψει η «Επέκεινα Χώρας», με την υποστήριξη του δήμου Ζαγορίου και σε συνεργασία με τον Πολιτιστικό Σύνδεσμο Ζαγορισίων, τους Πολιτιστικούς Συλλόγους Τσεπέλοβου

«Αναστάσιος Τσούφλης», Ασπραγγέλων, Καπεσόβου «Αλέξης Νούτσος» και Πανωσσου-δενιωτών, καθώς και την Αναπτυσιακή εταιρεία Ζαγορίου.

Σύμφωνα με ένα πρώτο, ενδεικτικό πρόγραμμα, θα οργανωθούν ξεναγήσεις στο Μοναστήρι Προφήτη Ηλία (1632) στη Βίτσα, όπου δίδαξε ο Κοσμάς ο Αιτωλός, στη Μονή Αγίας Παρασκευής στο Μονοδένδρι, στην Ιερά Μονή Ρογκοβού (11ος αι.) στο Τσεπέλοβο και στην Πασχάλειο Σχολή (1861) στο Τσεπέλοβο, όπου θα πραγματοποιηθεί και ομιλία με θέμα «Η Χάρτα του Ρήγα Φεραίου». Επίσης, επισκέψεις στο Μουσείο Λαζαρίδη στο Κουκούλι, στο Μουσείο Αγάπιου Τόλη στους Κήπους και σε αξιοθέατα του Τσεπέλοβου (Ιερός Ναός Αγ. Νικολάου, Τσούφλειο Φαρμακείο κ.α.), όπως και στην έκθεση Ζαγορίσας παραδοσιακής τοιχογραφίας στο παράρτημα της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών, καθώς και μία διάλεξη στο Συνεδριακό Κέντρο Άνω Πεδίων με θέμα τον λόγιο Νεόφυτο Δούκα.

Η κεντρική εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στο θέατρο της «Επέκεινα Χώρας» στη Βίτσα με ομιλία του καθηγητή και μέλους της Επιτροπής «Ελλάδα 2021» Αριστείδη Χατζή και παράσταση δημοτικών χορών από το χορευτικό συγκρότημα του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορισίων, με συνοδεία ζωντανής μουσικής.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει, τέλος, και πεζοπορίες για όσους το επιθυμούν. Μια πεζοπορία Βίτσα-Κουκούλι μέσα από το μονοπάτι, διάβαση της Χαράδρας του Βίκου και ανάβαση της σκάλας Βραδέτου.

(Ηπειρωτικός Αγών 29-1-21)

ΕΝΙΑΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Στις 27/1/2021 υπογράφηκε μεταξύ του Περιφερειάρχη Ηπείρου κ. Αλέξανδρου Καχυριάνη και του αναδόχου Κων/νου Καψάλη η σύμβαση για την παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών της Δ/σης Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας Ηπείρου για την ωρίμανση του έργου: «Βελτίωση-ανακατασκευή οδικής σύνδεσης Μηλιωτάδες - Κήποι».

Η παράταξή μας ΕΝΙΑΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ, αισθάνεται ιδιαίτερη ικανοποίηση για την εξέλιξη αυτή. Ως προηγούμενη δημοτική αρχή κάναμε διαρκείς προσπάθειες ώστε να πεισθεί η Πολιτεία για την αναγκαιότητα του έργου, που αποτελεί ουσιαστικά τη σύνδεση του Κεντρικού Ζαγορίου με το Ανατολικό Ζαγόρι και την Εγνατία οδό. Για το σκοπό αυτό πετύχαμε τη χρηματοδότηση της μελέτης του έργου από το Υπουργείο Υποδομών με 350.000 ευρώ και τη διαβίβαση του ποσού στην Περιφέρεια Ηπείρου, αφού πρόκειται για επεμβάσεις σε επαρχιακές οδούς (42η και 45η) και την αρμοδιότητα αυτή έχει η Περιφέρεια.

Ευχόμαστε η εκπόνηση της μελέτης και γενικότερα η ωρίμανση του έργου να γίνει με γοργούς ρυθμούς, ώστε με εξασφάλιση της αναγκαίας χρηματοδότησης να γίνει και η δημοπράτηση του έργου, το οποίο είναι ζωτικής σημασίας για την περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής του Ζαγορίου.

Ο επικεφαλής της παράταξης
ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΠΥΡΟΥ

ΔΡΟΜΟΙ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (Κάποιες σκέψεις)

Άννα Σ. Κωστοπούλου

Η διάνοιξη δρόμων αποτελεί σε πολλές περιοχές αίτημα για την περαιτέρω αξιοποίησή τους. Είναι όμως πάντοτε έτσι;

Πολλές φορές αποτελεί την είσοδο σε ένα είδος καταστροφικής, αρπακτικής ανάπτυξης, με επιπτώσεις στο περιβάλλον και στους κατοίκους. Μάλιστα με πρόσφατη απόφασή του, το ΣτΕ, (Ε' τμήμα) όρισε πως στο εξής κανένας δρόμος ακόμα και κοινοτικός δεν μπορεί να διανοιχτεί να τροποποιηθεί ή να καταργηθεί, αν δεν έχουν προηγηθεί διαδικασίες προέγκρισης και μελετών για τις επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Στην περιοχή μας, του Ζαγορίου, υπάρχει το αίτημα για τη σύνδεση του Ανατολικού με την Εγνατία οδό, για πολλούς λόγους, όπως η ευκολότερη πρόσβαση των κατοίκων στα χωριά και η τουριστική τους ανάπτυξη. Γιατί να υστερεί σε σχέση με το Κεντροδυτικό. Γιατί να μην αναπτυχθεί.

Υπάρχει ένα φαινόμενο που πνίγει την Ευρώπη, αυτό του «**υπερτουρισμού**». Στη Βαρκελώνη, στο Παρίσι, στο Άμστερνταμ, στη Σαντορίνη, το φαινόμενο της ανεξέλεγκτης ροής τουριστών **αλλοτριώνει το χαρακτήρα και τον κοινωνικό ιστό του προορισμού**. Συγκρίνοντας τον αριθμό των κατοίκων με τον αριθμό των τουριστών που την επισκέπτονται, στην Ελλάδα αντιστοιχούν 8.291 διανυκτερεύσεις ανά 1.000 κατοίκους (έτος 2019). Οι διανυκτερεύσεις των Ελλήνων εντός Ελλάδας, το 2019 άγγιξαν τα 22.000.000.

Στο δυτικό Ζαγόρι βιώνουμε μια μορφή «υπερτουρισμού». Βεβαίως, το ελληνικό κράτος, ανέδειξε τον τουρισμό, «ατμομηχανή» της οικονομίας, μετά τη δεκάχρονη οικονομική κρίση. Πόσο εύθραυστη όμως, απεδείχθη!

Όπως σημειώνει σε άρθρο του ο δ/τής του ομίλου Aldemar, κ. Α. Αγγελόπουλος, «Η χώρα, πρέπει να βάλει τις βάσεις για ένα καλύτερο, ολοκληρωμένο, περιβαλλοντικά φιλικό και κοινωνικά ευαίσθητο τουριστικό προϊόν».

Τέλος, θέλω να επισημάνω ότι λόγω κορονοϊού, η φύση επιστρέφει στην κανονικότητα. Η φύση έχει τη δυνατότητα να ανακάμπτει. Ας το σκεφτούμε σοβαρά αυτό.

ΑΠΕΙΛΗ ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΤΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΟΙ ΠΟΛΛΟΙ ΔΡΟΜΟΙ Αντιστέκονται Τύμφη και Σμόλικας

ΣΤΟΝ νομό Ιωαννίνων βρίσκονται δύο από τις μόλις έξι συνολικά μεγάλες περιοχές -άνω των 50 τετραγωνικών χιλιομέτρων- που έχουν απομείνει χωρίς δρόμους στη χώρα μας.

Πρόκειται για μια έκταση 115,66 τ. χλμ. στην Τύμφη (από 569 έως 2.497 μ.) και, μια 54,91 τ. χλμ. στον Σμόλικα (από ύψος 1.196 έως 2.637 μ.), ενώ οι υπόλοιπες είναι στα Λευκά Όρη στην Κρήτη με έκταση 256 τ. χλμ., στον Όλυμπο (94,45 τ. χλμ.), στον Ταΰγετο (77,64 τ. χλμ.) και στο Σάος στη Σαμοθράκη (60,23 τ. χλμ.).

Τα παραπάνω στοιχεία αναφέρονται σε μελέτη που έγινε από τη μη κυβερνητική οργάνωση «Πίνδος Περιβαλλοντική» και το Εργαστήριο Διατήρησης Βιοποικιλότητας του πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο. Η μελέτη, τα αποτελέσματά της οποίας δημοσιεύθηκαν πρόσφατα στο επιστημονικό περιοδικό Biological Conservation και υπήρξε σχετικό δημοσίευμα στην εφημερίδα «Καθημερινή της Κυριακής», θίγει το ζήτημα των αποκαλούμενων «περιοχών άνω δρόμων», οι οποίες επιστημονικά ορίζονται ως εκτάσεις άνω του ενός τετραγωνικού χιλιομέτρου, που απέχουν τουλάχιστον ένα χιλιόμετρο από τον πλησιέστερο δρόμο. Με άλλα λόγια, είναι περιοχές στις οποίες δεν έχει πρόσβαση με μηχανοκίνητα μέσα ο άνθρωπος.

Προκειμένου να εντοπιστούν οι περιοχές αυτές στην Ελλάδα, η μελετητική ομάδα χρησιμοποίησε την ανοιχτή βάση δεδομένων open street map, στην οποία είναι καταγεγραμμένα 367.370 χιλιόμετρα δρόμων στη χώρα μας, προσθέτοντας ακόμα 14.884 χλμ. που χαρτογραφήθηκαν για τον σκοπό της έρευνας. Όπως προκύπτει, υπάρχουν διάσπαρτες 1.115 τέτοιες περιοχές (5% της έκτασης της χώρας), εκ των οποίων οι 143 είναι εκτεταμένες, δηλαδή καταλαμβάνουν έκταση άνω των 10 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Σημειώνεται, μάλιστα, ότι δεν έχουν χαρτογραφηθεί όλοι οι δρόμοι της χώρας. Μόνο έξι από αυτές τις περιοχές είναι πολύ μεγάλες, άνω των 50 τ. χλμ. και καταλαμβάνουν μόλις το 0,51% της έκτασης της χώρας (658,99 τ. χλμ.).

Το παράδοξο είναι ότι οι περιοχές αυτές δεν καλύπτονται στο σύνολό τους από το δίκτυο Natura 2000. Σύμφωνα με τη μελέτη, μόνο η μισή έκταση των περιοχών χωρίς δρόμους περιλαμβάνεται σε αυτό (47,85%), ενώ στο σύνολο των περιοχών Natura της χώρας μόλις το 9% είναι χωρίς δρόμους.

Στόχος της μελέτης είναι να καταδείξει

τη σημασία προστασίας των περιοχών χωρίς δρόμους. «Οι δρόμοι σχετίζονται αποδεδειγμένα με τις πέντε κυριότερες αιτίες της απώλειας της βιοποικιλότητας τόσο παγκόσμια όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο: την αλλαγή της χρήσης της γης, την άμεση εκμετάλλευση των πόρων, την κλιματική αλλαγή, τη ρύπανση και τα εισβλητικά είδη», εξηγεί στην «Καθημερινή της Κυριακής» η επιστημονική υπεύθυνη του έργου, αναπληρώτρια καθηγήτρια στο τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών στο πανεπιστήμιο Ιωαννίνων Βασιλική Κατή. «Η διάνοιξη νέων δρόμων είναι μία από τις βασικότερες αιτίες της απώλειας της βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης της λειτουργίας των οικοσυστημάτων παγκοσμίως, ιδίως όταν εισέρχονται σε φυσικά οικοσυστήματα και πρώην αδιατάρακτες περιοχές. Τα ενδιαιτήματα των ειδών συρρικνώνονται, οι πληθυσμοί απομονώνονται, η θνησιμότητα της άγριας πανίδας από προσκρούσεις σε οχήματα στο οδικό δίκτυο αυξάνεται. Παράλληλα, όλες οι οικοσυστημικές υπηρεσίες που συνδέονται με το έδαφος, όπως η αποικοδόμηση ή ο κύκλος του αζώτου χάνονται, αφού το έδαφος σφραγίζεται και μετατρέπεται σε τεχνητή γη», προσθέτει.

Η επιστημονική ομάδα της μελέτης προτείνει την άμεση θεσμική ανακήρυξη των έξι εκτεταμένων περιοχών άνω των 50 τ. χλμ. ως «περιοχές ελεύθερες από δρόμους». Επίσης, τη θεσμική προστασία του 2% της έκτασης της χώρας με κριτήρια επιλογής περιοχών την έκτασή τους, την κάλυψή τους από το δίκτυο Natura και την αξία τους για τη βιοποικιλότητα. Τονίζει, επίσης, ότι είναι πολύ σημαντικό οι περιοχές άνω των 10 τ. χλμ. που δεν έχουν δρόμους, να λαμβάνονται υπόψη στις ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες που εκπονούνται σήμερα για τις προστατευόμενες περιοχές, όσο και στο νέο ειδικό χωροταξικό για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

«Οι δρόμοι είναι σημαντικοί και απαραίτητοι. Η Ελλάδα όμως θα έπρεπε κατά τη γνώμη μου να χρηματοδοτεί κατά προτεραιότητα τη βελτίωση του υπάρχοντος οδικού δικτύου, ιδιαίτερα για την ασφαλέστερη σύνδεση των ορεινών χωριών παρά την διάνοιξη νέων δρόμων σε παρθένες περιοχές, με μεγάλο περιβαλλοντικό κόστος», εκτιμά η κ. Κατή.

(«Ηπ. Αγών» 24/12/2020)

Το άγαλμα της Ζαγορίσιας Γυναίκας του '40

Ευχαριστούμε θερμά τον Δήμο Ζαγορίου και ιδιαίτερα τον Δήμαρχο **Γεώργιο Σουκουβέλο** για την ασφαλοστρωση του δρόμου, καθώς και της παρακείμενης πλατείας που οδηγεί στο άγαλμα της Ζαγορίσιας Γυναίκας του '40.

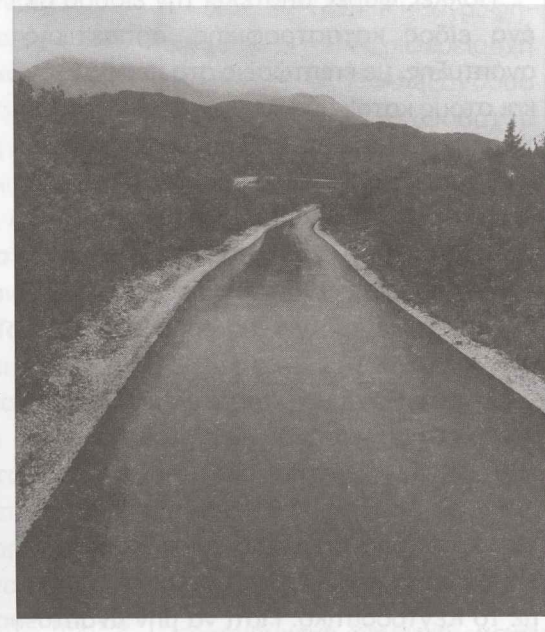
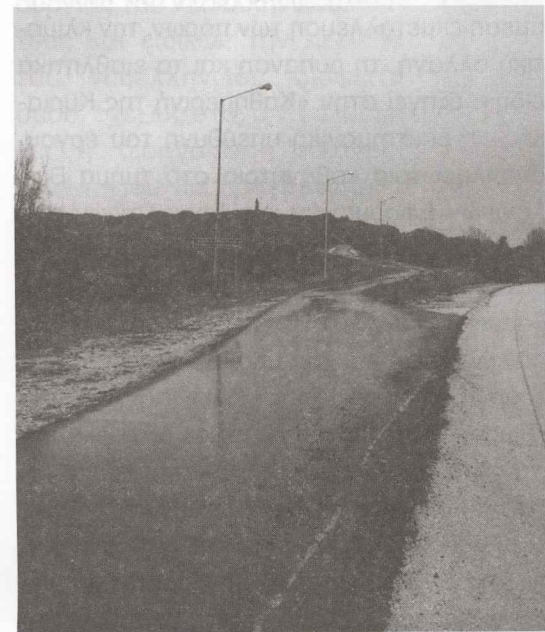
Το αυτοκίνητο ανεβαίνει από δεξιά, φτάνει στην τεράστια ασφαλτοστρωμένη πλατεία, περνάει ανατολικά από το άγαλμα και

κατεβαίνει απ' την άλλη πλευρά. Έτσι είναι εύκολο για κάθε επισκέπτη να πλησιάσει το άγαλμα, να διεγείρει την μνήμη του, να αισθανθεί περηφάνια για τη γιαγιά του, την μάνα του, την αδερφή του κλπ., για όσες γυναίκες πρόσφεραν στον αγώνα του '40. Και ακόμα ο επισκέπτης μπορεί ν' αφήσει το βλέμμα του ελεύθερο στον απέραντο ορίζοντα, να πετάξει από τη Νεμέρτζικα στην

Μουργκάνα, στην Ολύτσια και στο Περίστερι. Στη σκιά του αγάλματος και υπό την σκέπη της κυματίζουσας γαλανόλευκης στέκει ο επισκέπτης πάνω απ' το δρόμο που οδηγεί στο ηρωικό Καλπάκι.

Σημείο αναφοράς το άγαλμα και ο αναβαθμισμένος χώρος με τη φροντίδα του Δημάρχου Γεωργίου Σουκουβέλου.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ

Σε άμεσο κίνδυνο μνημεία στους Κήπους Ζαγορίου

Ερώτηση από βουλευτή του ΜΕΡΑ25

Με μνημεία του Ζαγορίου που βρίσκονται σε εγκατάλειψη και κινδυνεύουν με κατάρρευση ασχολείται ο βουλευτής του ΜΕΡΑ25 Κρίτων Αρσένης. Με ερώτησή του προς την Υπουργό Πολιτισμού **Λ. Μενδώνη**, αναφέρει, μεταξύ άλλων, πως «οι Κήποι είναι προικισμένοι με λιθόστρωτα καλντερίμια, δημόσιες θολω και στεγασμένες θρύσες, αποκλειστικά πέτρινα σπίτια, συμπεριλαμβανομένης της οικίας Σωτηρόπουλου, του παλαιότερου κτίσματος του Ζαγορίου, γεφύρια του 18ου αιώνα, το ρολόι και το ψηλό καμπαναριό, την Εκκλησία του Αγίου Νικολάου (1779) και τη Μονή Μπάγιας (1620).

»Οι κάτοικοι της περιοχής που βασίζονται κυρίως στον τουρισμό, εσωτερικό και —σε ένα μικρό ποσοστό— εξωτερικό, έχουν δεχτεί σοβαρότατο πλήγμα λόγω της οικονομικής και υγειονομικής κρίσης.

»Το Εθνικό Πάρκο Βίκου-Αώου θεσμοθετήθηκε το 1973 και εντάχθηκε στο Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκων της UNESCO μαζί με τα μονοπάτια του Ζαγορίου το 2010. Η ένταξη της περιοχής ως πολιτιστικό τοπίο στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO θα αποτελούσε αδιαμφισβήτητα μοναδικά διαφήμιση για τον τουρισμό της περιοχής σε παγκόσμια κλίμακα.

Με βάση τις παραπάνω παρατηρήσεις ο βουλευτής ρωτά, μεταξύ άλλων, την αρμόδια υπουργό ποιες ενέργειες έχουν γίνει ώστε τα μνημεία (νεότερα και βυζαντινά/ μεταβυζαντινά) τα οποία χρήζουν άμεσης αποκατάστασης να σωθούν από την φθορά του χρόνου και να αναδειχτούν. Και πιο συγκεκριμένα αναφέρεται στην Μονή Γέννησης της Θεοτόκου Μπάγιας) που τόσο το κτήριο όσο και οι πολύτιμες τοιχογραφίες της βρίσκονται υπό κατάρρευση, εάν έχουν δρομολογηθεί εργασίες αποκατάστασης για τις τρεις δημό-

σιες θολωτές μεταβυζαντινές βρύσες του χωριού καθώς και τη στεγασμένη Βρύση στο μονοπάτι για την Μονή Θεοτόκου και στα έργα υποδομής τους (στέρνες, δίκτυα κτλ)...

Σημ. Σ.Ε. Υπενθυμίζουμε ότι η μάνα του κ. Αρσένη κατάγεται από τους Κήπους το γένος Σωτηρόπουλου.

ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ- ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Ζαγορίου συνεδρίασε στις 27/1/21 για να συζητήσει την αίτησή της «ΕΥΔΩΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ» που ζητάει την αδειοδότηση κατασκευής αιολικών σταθμών ανεμογεννητριών στην κορυφογραμμή Λίμνη Πηγών Αώου-Εικονίσματα, εντός των ορίων του Δήμου Ζαγορίου και του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου. Στην εισήγησή του ο Δήμαρχος Γεώργιος Σουκουβέλος τόνισε ότι θα επέλθει μη αναστρέψιμη καταστροφή του τοπίου και του φυσικού οικοσυστήματος του βουνού και μη αναστρέψιμο πλήγμα στον τουρισμό της ορεινής περιοχής μας που πρόκειται να ενταχθεί στην Ουνέσκο. Ζήτησε ομόφωνη απόφαση απόρριψης της αίτησης. Στο Δημοτικό Συμβούλιο εξάλλου κατατέθηκαν και επιστολές από Προέδρους Κοινοτήτων, Πολιτιστικούς Συλλόγους και περιβαλλοντικές οργανώσεις που ζητούσαν την απόρριψη της αίτησης. Το Δημοτικό Συμβούλιο με την 2/2021 ομόφωνη απόφασή του απέρριψε την αίτηση της «ΕΥΔΩΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ» και θα απορρίψει και όποια άλλη αίτηση για εγκατάσταση αιολικών σταθμών εντός των ορίων του Δήμου Ζαγορίου.

Το Δ.Σ. της Ι.Λ.Ε.Ζ. συμφωνεί απόλυτα με την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ζαγορίου και συγχαίρει τους Δημοτικούς Συμβούλους για την ομόφωνη απόφασή τους.

Το Δ.Σ. της Ι.Λ.Ε.Ζ.

Οι πραγματικές ευχές μιας άλλης εποχής...

ΑΓΙΩΝ ΚΑΙ
ΖΥΖΟΥΣ
ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ
1950

Έφυγε λοιπόν και το 2020. Μαζί του μια ολόκληρη χρονιά χάθηκε στο βάθος της αιωνιότητας, με τις όποιες χαρές και λύπες με τις όποιες νίκες και ήττες μας.

Κι όπως κάθε τι το νέο, το καινούριο το περιμένουμε με χαρά, με ελπίδα, μ' ανοιχτή αγκαλιά με χίλιες δυο ευχές.

Οι ευχές! Κατήντησαν κι αυ-

τές τόσο τυπικές, τόσο ψυχρές, τόσο άδειες. Ηχούν ψεύτικα. Έτσι για το καλό, για το έθιμο, μια φορά το χρόνο... Άλλωστε, σήμερα η τεχνολογία μας προσφέρει και τι απ' το ακόμη αιμυχότερο Ίντερνετ! Και τι να σου μείνει;

Κάθε χρόνο τέτοιες μέρες ο νους μου τρέχει σ' εκείνους τους παλιούς «μπουχτισίδες» που έκρυβε η μάκω μου στον πάτο της καρσέλας. Εκεί πάντα τραβούσαν το βλέμμα μου οι παλιές κάρτες. Τσαλακωμένες, ξεθωριασμένες απ' το χρόνο, αλλά κι απ' τα δάκρυα, απανωτισμένες κάθε χρόνο κι από μια τα «Χοτσούνια» και «Πασκαλιά» δεμένες με ράμμα να μη χαθούν, τις φύλαγε ευλαβικά, φυλαχτά ανεκτίμητα συναισθήματα μυριάκιβα, οικογενειακοί δεσμοί ακατάλυτοι. Ήταν κάρτες Χριστουγεννιάτικες και Πασχαλινές απ' τα παιδιά της.

Και δεν τις άφηνε πολύ στα παιδικά χέρια που περιέργα τις περιεργάζονταν. «Είμαι από το θείο σ' το Βασίλ' Λένκω δεν θα νάρθ' την Πρωτοχρονιά γιατί είναι μακριά και δεν έχ' λεφτά, τα έξοδα είναι πολλά. Μας έστλι κα' ρτα. Θα τ' βάλουμε στο φρά, στο θκότ' το ποτήρ' μι το κρασί σαν νάνι κοντά μας. Αφσέτ', μονάχουμε, μην τ' λερώνω».

Και τα δάκρυα της μάκως έπεφταν «κουμπιά» κι έβρεχαν τον μπουχτισί και την κάρτα.

Από τότε αυτές οι ευχετήριες παλιές καρτ-ποστάλ τα «καρτιπο-

στάλια» έγιναν κομμάτι της ψυχής μου, τις αναζητώ παντού και μεγάλη είναι η συγκίνηση που νιώθω σαν κρατώ, «ευλαβικά πάντα», κάποια στα χέρια μου. Γιατί αυτές οι κάρτες μου μιλούν με συγκίνηση καθώς ένα άψυχο

Της ΕΛΕΝΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ

χαρτί μπορούσε ν' αντικαταστήσει μια αγαπημένη παρουσία, ένα κορμί που έλειπε από το γιορτινό τραπέζι.

Δεν είχε ούτε Αη Βασίλη ούτε έλκρηθο. Δεν φωσφόριζε και δεν ξεπηδούσαν μελωδίες καθώς την άνοιγες. Ήταν μια απλή καρτούλα. Τριγύρω ένα χρυσό περιθώριο και μέσα ένα τετράφυλλο τριφύλλι, ένας πανσές, ή ένα χέρι που κρατούσε ένα μπουκέτι τριαντάφυλλα... κα σου τα πρόσφερε... Κι ήσουν έτοιμος να τα πάρεις, γιατί ήξερες ότι ήταν για σένα και μόνο... γιατί τα καρτερούσες...

Με προσοχή και... νόημα διαλεγμένη, ακόμη και να το μυρίκα' ρτα. Θα τ' βάλουμε στο φρά, στο θκότ' το ποτήρ' μι το κρασί σαν νάνι κοντά μας. Αφσέτ', μονάχουμε, μην τ' λερώνω».

Και τα δάκρυα της μάκως έπεφταν «κουμπιά» κι έβρεχαν τον μπουχτισί και την κάρτα. Από τότε αυτές οι ευχετήριες παλιές καρτ-ποστάλ τα «καρτιπο-

τυπώματα... Δεν ήταν εξεζητημένη, δεν έψαχνες να βρεις τι εννοεί. Δεν σε παρότρυνε σε τίποτα, για ποιο λόγο άλλωστε!

Απλά, ψιθυριστά σου έλεγε ότι σε σκεφτόταν... Χρονιάρες μέρες από κοντά ή απ' τα ξένα, από στεριά ή από θάλασσα. Ότι του έλειπες ή ήταν πατέρας, αδελφός, σύζυγος, συγγενής αγαπημένος. Του έλειπε η θαλπωρή η σπιτική δεμένη με το κάθε πρόσωπο χωριστά αφού καθένας είχε το ρόλο του...

Και δεν ήθελες, ούτε δώρα ούτε καλούδια... Έφτανε η κάρτα κι οι ευχές. Λιγότερες κι αυτές...

«Αίσιον κι ευτυχές το νέον έτος»!

«Το νέον έτος ας φέρει παν ποθητόν»!

«Ετη πολλά και τρισόλβια»!

Κι όμως τόσο φλύαρες, γιατί ήθελες ότι ήταν ευχές από καρδιά, πραγματική λαχτάρα επικοινωνίας.

Οι λίγες λέξεις κατακάθονταν μέσα σου σαν νεράκι της βροχής στο ξεραμένο χώμα, ένιωθες ότι σε σκέπτονταν πραγματικά, δεν υποκρίνονταν κι η σκέψη αυτή έκανε την απουσία μικρότερη και συμπλήρωνε τις ευχές «Καλή χρονιά, να καλοδεχτείς».

Τι καλύτερο να περιμένεις απ' τον καινούριο χρόνο!

Αίσιον και εὐδαιμον το νέο έτος, για όλους χωριστά και για το Ζαγόρι μας ξεχωριστά...

Αυλόπορτες

Πόρτες ζαγορίσιες που σε καλωσορίζουν και σε προ(σ)καλούν να τις ανοίξεις.

Πόρτες στιβαρές, επιβλητικές που σηματοδοτούν το πέρασμα από τα έξω στον ακριβό κόσμο της φαμίλιας.

Πόρτες που μανταλώνουν πίσω τους γέλια, χαρές, λύπες, πόνους, καλά κρυμμένα μυστικά...

Πόρτες που στέκουν να αφουγκράζονται ιστορίες και ιστορίες... στα πεζούλια τους.

Πόρτες συμπαράστατες στα ξεπροβοδίσματα και τις απαντοχές των αγαπημένων.

Πόρτες... σιδεροκάρφια και τζινέτια, γκριγκέλες, ζιμπρέκια... πλουμίδια ζηλευτά.

Πόρτες σαρακοφαγωμένες, αγέρωχες στην αδυσώπητη φθορά του χρόνου.

Πόρτες προμαχώνες στη manía του κατακτητή!

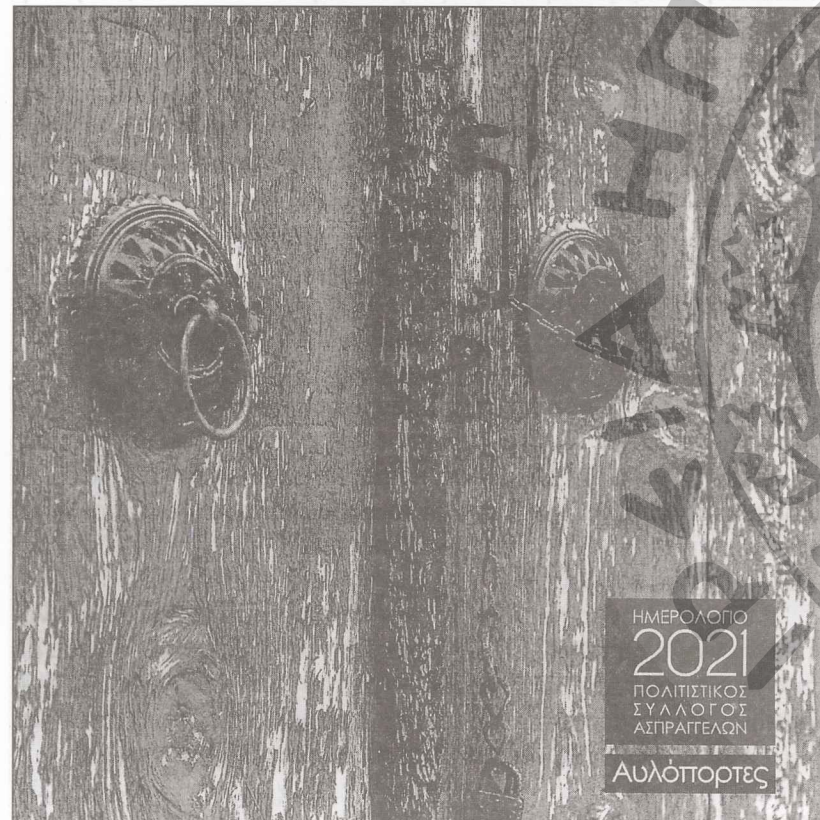
Πόρτες θεματοφύλακες της θύμησής μας...

Πόρτες της καρδιάς μας!

Για τον Πολιτιστικό Σύλλογο Ασπραγγέλων

Ευθαλία Παπαγεωργίου

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων σας εύχεται Υγεία, Αγάπη, Αισιοδοξία και Ειρήνη για το 2021!

«ΕΝΙΑΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΖΑΓΟΡΙΟΥ»

Καταψήφισε τον προϋπολογισμό,
υπερψήφισε το τεχνικό πρόγραμμα

Τους τρεις λόγους για τους οποίους καταψήφισε τον προϋπολογισμό του δήμου Ζαγορίου για το 2021, εξηγεί σε δελτίο τύπου η παράταξη «Ενιαία Δημιουργική Κίνηση Πολιτών Ζαγορίου».

Ο πρώτος λόγος έχει να κάνει με τη διατήρηση των τελών ύδρευσης, καθαριότητας και φωτισμού που ίσχυαν το 2020 και τα οποία ήταν αυξημένα σε σχέση με το 2019, το τελευταίο έτος της προηγούμενης δημοτικής αρχής, χωρίς να λάβει υπόψη την δύσκολη οικονομική περίοδο που διανύουμε. Ο δεύτερος αφορά την πρόβλεψη υπερογκών και αδικαιολόγητων χρηματικών ποσών για κάθε είδους προμήθειες του δήμου, όπως για οικοδομικά υλικά, υλικά ύδρευσης, αποχέτευσης κ.ά., που χρειάζεται μεν συγκεκριμένη ποσότητα στον δήμο, όμως δε διαφαίνεται πνεύμα οικονομίας αλλά κατασπατάλησης του δημόσιου χρήματος. Ο τρίτος λόγος είναι η εγγραφή πολλών εργασιών μέχρι του ποσού των 24.800 ευρώ, που στην πραγματικότητα αποτελούν έργα (πέραν των καθαρισμών δασικών και αγροτικών δρόμων) για να τα αναθέτει απευθείας ως εργασίες, αποφεύγοντας τη δημοπράτησή τους.

Στον αντίποδα, η «Ενιαία Δημιουργική Κίνηση Πολιτών Ζαγορίου» υπερψήφισε το Τεχνικό Πρόγραμμα, καθώς στο μεγαλύτερο βαθμό περιλαμβάνει έργα που αποσκοπούν στην προηγούμενη δημοτική αρχή ήταν συνεχιζόμενα ή δημοπρατημένα ή είχαν εξασφαλισμένη χρηματοδότηση.

«Η παράταξη μας δηλώνει ότι στηρίζει όσες από τις ενέργειες, δράσεις και έργα κινούνται σε θετική κατεύθυνση, υποβάλλει προτάσεις και ασκεί εποικοδομητική κριτική στη δημοτική αρχή με συνέπεια και υπευθυνότητα, με σκοπό την ανάπτυξη και προκοπή της ιστορικής περιοχής του Ζαγορίου», καταλήγει η ανακοίνωση της παράταξης, που υπογράφει ο επικεφαλής της **Βασίλης Σπύρου**.

Ευχαριστήρια επιστολή προς τον Περιφερειάρχη Ηπείρου κ. Αλέξανδρο Καχριμάνη

Εκ μέρους της εκκλησιαστικής επιτροπής του ιερού ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου Κάτω Βίτσας αισθάνομαι την υποχρέωση να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου στον Περιφερειάρχη Ηπείρου κ. **Αλέξανδρο Καχριμάνη** για το αμέριστο ενδιαφέρον και την ειλικρινή κατανόηση που επέδιδε στο αίτημά μας αναφορικά με την αποπεράτωση του έργου συντήρησης και αποκατάστασης του Εικονογραφικού Διάκοσμου του ναού προσφέροντας οικονομική ενίσχυση 25.000 ευρώ.

Επίσης, μας χαροποίησε ιδιαίτερα το ενδιαφέρον του για την ιερά μονή Προφήτου Ηλίου Βίτσας στην οποία χρήζει ανοικοδόμησης το συγκρότημα των κελιών και των λοιπών χώρων προκειμένου να επανέλθει στη μορφή που είχε στο παρελθόν, όταν μόλις ζαν εκεί σαράντα και πλέον καλόγεροι.

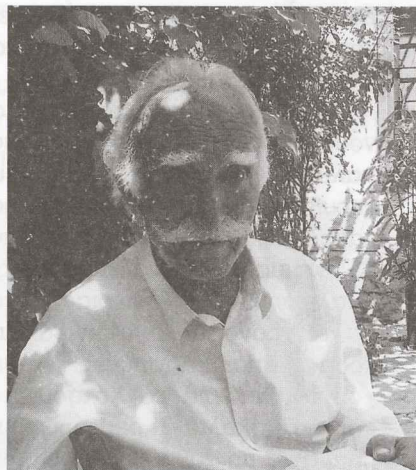
Με εκτίμηση

Χριστόδουλος Παπαδημητρίου

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Ηλίας Παύλου Βλαστός

(1925-2020)

Ο Ηλίας Βλαστός (ο Λίας μας) Πανωμαχαλιώτης διδάσκαλος γεννήθηκε στον Ελαφότοπο (τότε Τσερβάρη) δευτερότοκος υιός της πενταμελούς οικογένειας του Παύλου και της Αριάδνης Βλαστού. Τα άλλα δύο αδέρφια του ήταν ο πρωτότοκος Αποστολάκης με τρίτη την Ιουλία. Η νεότητά του συνέπεσε με ιστορικές πολεμικές και κοινωνικές ανακατατάξεις και συνέπειες, το τέλος της Μικρασιατικής καταστροφής, τον δεύτερο

Παγκόσμιο πόλεμο, την κατοχή, την απελευθέρωση, τον εμφύλιο όλεθρο, την ανασυγκρότηση και την μετανάστευση στη Γερμανία.

Αποφοίτησε από το Δημοτικό σχολείο του χωριού και το Γυμνάσιο Πωγωνιανής στον τότε ονομαστό Γυμνασιακό Οικοτροφείο της. Την 28^η Οκτωβρίου 1940 με την Ιταλική εισβολή επιστρέφοντας στο χωριό μαζί με τον αδελφό του Αποστολάκη, δέχτηκε βόμβα ιταλικού αεροπλάνου, με συνέπεια τον θάνατο του αδελφού του και τον δικό του τραυματισμό. **Ο Αποστολάκης είναι ο πρώτος έφηθος νεκρός του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου στην Ελλάδα από τον άμαχο πληθυσμό.**

Έλαβε πτυχίο διδασκάλου από την Ζωσιμαία Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων και ακολούθως υπηρέτησε την στρατιωτική του θητεία ως αξιωματικός του Ελληνικού στρατού στις δυσκολότερες για την πατρίδα εποχές.

Ως διδάσκαλος διακρίθηκε ιδιαίτερα για την τυπικότητα, επιμέλεια, ουσιαστική εργασιακή του απόδοση και επίδοση, ευρυμάθεια, μεταδοτικότητα, καλοσύνη και δικαιοκρασία. Ως υπάλληλος υπήρξε οργανωτικός, υπεύθυνος, συνεργάσιμος, μεθοδικός, συνεπής, επικοινωνιακός και υπηρεσιακός, λόγους για τους οποίους έχαιρε καθολικής εκτίμησής σε όλες τις θέσεις που τον ανέθεσε η υπηρεσία του. Στα Δημοτικά Σχολεία Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Πωγωνίου με έδρα το Δελβινάκι και τέλος ως βοηθός Επιθεωρητού στο γραφείο Γεν. Επιθεώρησης Στοιχειώδους Εκπ/σεως Ιωαννίνων.

Ξεχωριστός για τα σωματικά, ψυχικά και διανοητικά του προσόντα έμεινε στις ψυχές των παιδιών που δίδαξε και των συναδέλφων που συνυπηρέτησε.

Αθλητικός τύπος με ολύμπια ομορφιά, φυσιολάτρης, μουσικόφιλος, κοινωνικός και ευσεβής Χριστιανός. Μαζί με την σύζυγό του Ελένη Δούβλη δημιούργησε εξαιρετική οικογένεια με ανατροφή στα Ελληνοχριστιανικά ιδεώδη και αξιώθηκε να απολαύσει ευσεβή και δημιουργικά τέκνα και εγγόνια.

Έλαβε πόνους πολλούς με διαδοχικούς θανάτους του Αποστολάκη, των γονέων του, του γαμπρού της αδελφής του και του ανιψιού του Ορέστη Κυρκόπουλου, κρατώντας ψηλά την υπομονή, το θάρρος, την αξιοπρέπεια, την νοικοκυροσύνη, την στοργή, την φροντίδα ως υιός, αδελφός, σύζυγος, πατέρας, θείος, παππούς αλλά και συγγενής και φίλος.

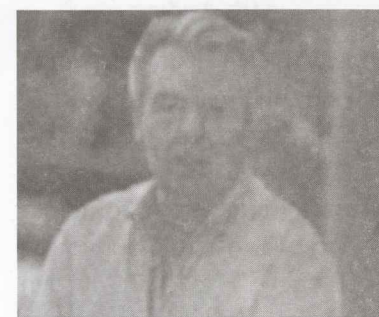
Ας δίνει ο Θεός παρηγοριά στους οικείους του και την ικανοποίηση για την υποδειγματική περιθαλψη και αμέριστη φροντίδα με την οποία τον περιέβαλαν χαρίζοντάς του Χριστιανικά τα τέλη του, ανώδυνα, ανεπαίσχυντα, ειρηνικά, σύμφωνα με την ορθόδοξη υμνολογία. Αιώνια σου η μνήμη αλησμόνητη συγχωριανέ μας.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Σπύρος Μισθός

(1958-2020)

Αγαπημένο μου Φίλε και παλιέ μου συμμαθητή.

Μας λύπησε όλους το άκουσμα του θανάτου και την δύσκολη προσωπική δοκιμασία της υγείας σου που πέρασες όλο αυτό το τελευταίο χρονικό διάστημα. Είναι αβάσταχτος ο πόνος και η στεναχώρια που πρέπει να σου πούμε το τελευταίο Αντίο. Γιατί φεύγεις

νέος έχοντας δυνατότητες να κάνεις και να προσφέρεις πολλά ακόμη, στη κοινωνία, στην τέχνη και στην οικογένειά σου.

Τις τελευταίες ημέρες, θυμάμαι έντονα, τα μαθητικά μας χρόνια.

Σαν χθες ήταν που παίζαμε ποδόσφαιρο στην αυλή του σχολείου μας...

Είχες απέραντη καλοσύνη, τρυφερότητα και σπάνια ευγένεια, μια μεγάλη αγκαλιά για τους όλους ανθρώπους.

Μας άφησες όλους εμάς που είχαμε την τύχη να σε γνωρίσουμε από κοντά, πολύ κοντά, πιο φτωχούς και απαρηγόρητους. Ήσουν άριστος επαγγελματίας.

Είμαστε υπερήφανοι που υπήρξαμε φίλοι σου. Σταθήκαμε μαζί, στο πλευρό της αγαπημένης μας ομάδας: Τον Θρυλικό «Άγιαξ της Ηπείρου», τον στοίον υπηρέτησες και ως μέλος του διοικητικού συμβουλίου της ΠΑΕ. Υπηρέτησες με σταθερότητα και ευγένεια τις αρχές και αξίες, την τέχνη σου, όχι μόνο ως εγνωσμένης αξίας ηθοποιός, σε ταινίες, τηλεοπτικές σειρές και θεατρικές παραστάσεις, αλλά και ως καλλιτεχνικός διευθυντής του Δημοτικού Θεάτρου των Ιωαννίνων. Της πόλης που μεγάλωσες και αγάπησες...

Φίλε Σπύρο, φτωχότερο είναι πλέον το Ζαγόρι μας και δυσαναπλήρωτη η απουσία σου.

Σε περιμένει μια θέση στην Γειτονιά των Αγγέλων.

Εκ μέρους όλων των Ζαγορίσιων, ... καλό σου ταξίδι... Σπύρο.

Θα ζεις για πάντα στις καρδιές μας. Αιώνια η μνήμη σου.

Ο Δήμαρχος Ζαγορίου
Σουκουθέλος Γεώργιος

Βεατρίκη Ξάνθου

Πέρασαν σαράντα μέρες από τότε που το κουρασμένο σου κορμί αναπαύεται στο κοιμητήριο των Άνω Πεδινών.

Νύφη στο χωριό από τον Άγιο Μηνά όμορφη κι εργατική έκανες οικογένεια με τον Παναγιώτη Ξάνθο, κι ανάστησες τρία παιδιά τον Κώστα, το Γιώργο και την μοναχοκόρη σου την Ευάντρα.

Νύφες κι οι δυο και γειτόνισσες τότε που τα χωριά μας βούιζαν από κόσμο που αντάμωναν και κουβέντιαζαν «ραδίζαμε» απ' τη «Θυροπούλα».

Τα χρόνια πέρασαν και βάρυναν τα κορμιά και «χάλασαν» τα πρόσωπά μας.

Κι εσύ, δουλεμένη βαριά με γερό σπίτι δεν άντεξες... Απαντώντας οι αρρώστιες σε κούρασαν. Κοντά σου ο άντρας και τα παιδιά σου και προπαντός η κοπέλα σου η Βάντρα με τον καλότατο άντρα της το Δημήτρη. Σε φρόντισαν με το παραπάνω για χρόνια. Την έχουν αυτή τη μοίρα οι κοπέλες, να ξεπροβοδίζουν τις μάνες, για τ' αγύριστο ταξίδι.

Και τώρα, έφυγες αναπάντεχα κι άφησες τα παιδιά σου μαρμαμένα και το γιο σου το Γιώργο που δεν μπόρεσε ούτε να σε νεκρο-

φιλήσει αφού ζει στην Κρήτη.

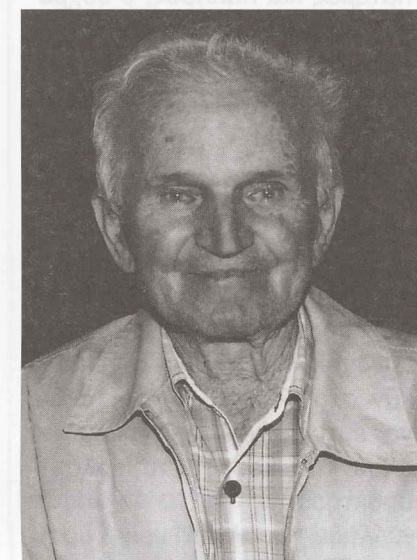
Τα εφτά εγγόνια σου να σε αναζητούν και την ακριβή σου κόρη, να μη μερώνει, που έφυγες και δεν θα σε ξαναχαιδέψει άλλη φορά.

Αβάσταχτος ο πόνος κι η ερμηιά για τον άντρα σου τον Παναγιώτη, μοναχό, χαμένο σας αναμνήσεις να μη θέλει να φύγει από το σπίτι του και να σε καρτεράει «να τον πάρεις» γρήγορα κοντά σου. Αλαφρύ το χώμα που σε σκέπασε.

Ελένη Δούβλη

Νικόλαος Ιωάννου Θάνος

1926-2021

Στις 8 Ιανουαρίου 2021 έφυγε από τη ζωή πλήρης ημερών ο Νίκος Ιωάννου Θάνος, από το Καβαλάρι Ανατολικού Ζαγορίου. Ο εκλιπών υπήρξε ένας εργατικός, έντιμος, ευθύς και δίκαιος άνθρωπος με τη χαρακτηριστική «ανδρεία ψυχής» των παλαιών Ηπειρωτών. Τα παιδικά του χρόνια σηματοδεύτηκαν από την ορφάνια, τη φτώχεια, τον πόλεμο. Όταν όμως ήρθε η στιγμή στις αρχές δεκαετίας του '50 να στήσει τη δική του οικογένεια, «πλάτη με πλάτη» με τη γυναίκα του Ελένη το γένος Παπά από την Κρούβρυση Ιωαννίνων.

Η ζωή τους χάρισε απλόχερα επτά παιδιά, πέντε κορίτσια και δύο αγόρια, που παρά τις αντίξοες οικονομικές συνθήκες τα σπούδασε όλα. Εργάτης γης και κτηνοτρόφος, ονειρευόταν για τα παιδιά του μια καλύτερη ζωή. Διορατικός άνθρωπος, πίστευε στην αξία των γραμμάτων. Το μέλλον των παιδιών του και ιδιαίτερα των κοριτσιών του το έβλεπε στα γράμματα. Έτσι, σε μία εποχή που άλλοι γονείς αγρότες απέτρεπαν τα κορίτσια τους από την πανεπιστημιακή μόρφωση, αυτός τα δικά του τα πρώθησε και τα στήριξε εξίσου με τα αγόρια του. Και αυτά τα επτά αξιόλογα παιδιά του και τα προκομένα εγγόνια του συνεχίζουν να τιμούν το όνομά του.

Στις λίγες φορές που είχαμε συναντηθεί στο τόσο φιλόξενο σπίτι του στο Καβάλι, μου έκανε εντύπωση η οξυδερκεία του, που έδινε ένα ιδιαίτερο φως στα καταγάλανα μάτια του, η ευχαρίστη συζήτηση και επί της ουσίας πάντα, η κοινωνικότητά του, και οι απόψεις του για πολλά κοινωνικά και πολιτικά θέματα. Τα λόγια του πάντα σφά, μετρημένα, απέπνεαν σιγουριά, γαλήνη και καλοσύνη.

Στην τελευταία μας συνάντηση στο γάμο του εγγονού του Παναγιώτη Θάνου τον είχα ρωτήσει ποιος στάθηκε ο μεγαλύτερος φόβος στη ζωή του. «Καμάρι μου, μόνιμο τον πόλεμο φοβήθηκα. Δεν φοβήθηκα ούτε την ορφάνια, ούτε την φτώχεια και τώρα δε φοβάμαι ούτε και τον θάνατο. Έζησα με σκληρή εργασία στη γη και στα ζωντανά μου, αλλά έζησα. Είμαι ευγνώμων στο Θεό που μου έδωσε την ευκαιρία να παραστώ στις ορκωμοσίες των εγγονών μου. Πήγα στην Αθήνα, στην Πάτρα, στην Θεσσαλονίκη, στην Κομοτηνή, εγώ, που δεν είχα βγει από το Καβάλι ποτέ μου».

Αυτά τα λόγια τα είπε με την επίγνωση του ανθρώπου που άφηνε πίσω του ένα καλό αποτύπωμα πεπραγμένων.

Αιώνια του η μνήμη

Αννα Ψαρρή Σιαδήμα
Φιλολόγος

ΑΝΘΡΑΚΙΤΗΣ**Θάνατοι**

– Η **Τζίμα Χρυσάνθη**, χήρα Θεοδώρου, το γένος Κων/νου Κώστη ετών 92, πέθανε στις 2-1-21.

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ**Θάνατοι**

– Απεβίωσε η **Βεατρίκη Ξάνθου** το γένος Μαλάμη στις 24-12-20. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της.

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ**Θάνατοι**

– Την Πρωτοχρονιά του 2021 απεβίωσε ο 95χρονος **Γιάννης Γ. Τσουμάνης** και την επομένη έγινε η κηδεία του στον Άγιο Ιωάννη Ανατολής.

– Στις 2-1-22 απεβίωσε η 80χρονη **Βικτωρία Γ. Μεντή** στην Αθήνα και η κηδεία της έγινε στα Άνω Ραβένια. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς των εκλιπόντων.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ**Γεννήσεις**

– Η **Δώρα Αθανασίου** και ο **Θεόδωρος Σπασόπουλος** απόκτησαν πρωτότοκο κοριτσάκι στο Βόλο στις 15-12-20. Γερό και τυχερό να ζήσει κι όλου του κόσμου τα καλά ν' αποκτήσει.

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ**Θάνατοι**

– Απεβίωσε η 93χρονη **Μαρία Καραγιαννοπούλου**, το γένος Στεργίου Κασαβέτη στις 28-12-20. Θερμά συλλυπητήρια.

ΔΕΜΑΤΙ**Θάνατοι**

– Απεβίωσε στις 29-12-20 η **Χαίδη Ξήτα** το γένος Κοκκίνου. Θερμά συλλυπητήρια.

Γεννήσεις

– Ο **Γιάννης Ξήτας** και η **Δήμητρα Βουτσινά** απόκτησαν κοριτσάκι στα Γιάννενα στις 23-12-20. Να τους ζήσει γερό και τυχερό.

ΔΙΠΟΤΑΜΟΣ**Γεννήσεις**

– Ο **Γκέτσος Ευάγγελος** και η **Τριανταφυλλία Τσιμπλαρίδη** απόκτησαν κοριτσάκι στην Πάτρα. Να τους ζήσει γερό και τυχερό. Γεννήθηκε την Πρωτοχρονιά!

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΙΤΕΑ**Θάνατοι**

– Η **Ελευθερία Κλαρούδα**, χήρα Κων/νου, το γένος Βασιλείου Λεοντάρη ετών 100 πέθανε την 1-1-2021.

ΚΗΠΟΙ**Θάνατοι**

– Προδόθηκε από την καρδιά του ο καλονοικοκύρης σύζυγος, πατέρας και παππούς, ο 65χρονος **Απόστολος Τσιρώνης** του Λύσανδρου και της Ελένης στις 10 Δεκέμβρη του 2020. Συλλυπητήρια θερμά σ' όλους τους συγγενείς του.

ΚΟΥΚΟΥΛΙ**Γάμοι**

– Η συμβολαιογράφος **Μυρτώ Σπύρου** και ο εκλεκτός της **Γιώργος Κούπας** στεφανώθηκαν στο Κουκούλι. Να ζήσουν, να ευτυχίσουν, απογόνους κι όλου του κόσμου τα καλά ν' αποκτήσουν.

ΜΕΣΟΒΟΥΝΙ**Γεννήσεις**

– Η **Χαθά Μαγδαληνή** και ο **Κων/νος Καλλιανιώτης** απόκτησαν πρωτότοκο κοριτσάκι στην Αθήνα στις 18-12-21. Είναι το πέμπτο δισέγγονο της Βασιλείας Χαθά. Γερή και τυχερή να ζήσει κι όλου του κόσμου τα καλά ν' αποκτήσει.

Γάμοι

– Παντρεύτηκαν στην Αθήνα ο **Κλεάνθης Κοντονάσιος** με την εκλεκτή του **Λευκή Σταθοσκούφη!** Να ζήσουν με υγεία, χαρά και ευτυχία.

ΠΕΤΡΑ**Θάνατοι**

– Απεβίωσε ο **Πέτρος Καραμανίδης** αρχές Δεκέμβρη του 2020. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς όλους.

ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΙ**Θάνατοι**

– Ο **Μόγιος Νικόλαος** του Γεωργίου και της Ευαγγελίας, είχε γεννηθεί στις 10-1-1966 και πέθανε στις 3-1-21.

Επιμέλεια

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΑΡΙΣΤΗ**Συγχαρητήρια**

– Θα θέλαμε να μοιραστούμε μαζί σας τη χαρά μας για το αριστείο της εγγονής μας **Γεωργίας** και για το ότι ορίστηκε σημαιοφόρος του σχολείου της. Επίσης συγχαίρουμε τον **Νικόλαο Γκαζέ** του Δημητρίου για το αριστείο του. Ευχόμαστε στα παιδάκια Υγεία πάνω απ' όλα και πάντα επιτυχίες.

Γεώργιος & Σταματία Ζαχάρη

Θάνατοι

– Πέθανε αδόκητα και κηδεύτηκε στην Αθήνα ο **Νικόλαος Γκούβης**, ανιψιός από αδερφό του φίλου μου μας Χρήστο Γκούβη, σε ηλικία 62 ετών. Στην κόρη του, στη μητέρα του, τον Χρήστο και σ' όλους τους συγγενείς θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ**Γεννήσεις**

– Ο **Ματία Μπελάτι** και η **Μαρία Μιχαήλ** απόκτησαν πρωτότοκο αγοράκι στις 24-11-20. Να τους ζήσει γερό και τυχερό στη ζωή του, να το καμαρώνουν οι παππούδες Γρηγόρης Μιχαήλ και Ρέα Γκράτζιου.

Η προγιαγιά Μαίρη Γκράτζιου

Συλλυπητήρια

– Στην αγαπημένη μας **Ελένη**, για το θάνατο του συζύγου της **Ηλία Βλασού**, τα πιο θερμά συλλυπητήρια.

Γρηγόρης Μιχαήλ-Ρέα Γκράτζιου-Μαίρη Γκράτζιου

ΚΑΒΑΛΛΑΡΙ**Θάνατοι**

– Πέθανε και κηδεύτηκε στο χωριό μας σε ηλικία 95 ετών ο **Νικόλαος Θάνος** του Ιωάννη, πλήρης υγείας έως την ημέρα που έφυγε. Το βαθύ γήρας πάντα απορροφά την κάθε ζωή προς τη μετάλλαξη. Έζησε ολόκληρη τη ζωή του στο χωριό που το αγάπησε με πάθος και χάριν του οποίου ξόδευε και χρήματα από το υστέρημά του, αρκεί να

βλέπει την πρόοδο του. Παράλληλα με τις γεωργικές ασχολίες διατηρούσε και κοπάδι με γίδια ως τα 88 του έτη. Απέκτησε 7 παιδιά, τα σπούδασε, γνώρισε εγγόνια και δισέγγονα. Πάλεψε ανδρεία τη ζωή μέσα σε σκληρή φτώχεια, μη γνωρίζοντας πατέρα. Διετέλεσε επί μία θητεία πρόεδρος του χωριού και τα τελευταία λόγια προς τα παιδιά του ήταν «Το Καβαλλάρι και τα μάτια σας». Ήταν μια έντονη προσωπικότητα. Αιωνία του η μνήμη και συλλυπητήρια στους οικείους του.

Εκ του συλλόγου

– Νικόλαος Ιωάννου Θάνος.

«Έφυγε» κυρ-Νίκο και θα σε θυμόμαστε για την αξιοσύνη σου, την εργατικότητά σου, τη λεβεντιά της ψυχής σου και για την καλοσύνη σου και τη ζεστή φιλοξενία σου σε όποιον περνούσε το κατώφλι του σπιτιού σου. Καλό ταξίδι Μπάρμπα-Νίκο.

Πανάγου Μερόπη

– Πέθανε και κηδεύτηκε στην Περιβλεπτο Ιωαννίνων η **Χαίδη Βασιλείου Ξήτα**, το γένος Κόκκινου που καταγόταν από το χωριό Σταμνά Μεσολογίου Αιτωλοακαρνανίας.

Μας «έφυγε» η κυρία Χαίδη εξαιρετική μητέρα και σύζυγος, ένας ζεστός και αγαπητός άνθρωπος. Η «απουσία της» αφήνει θλίψη, ένα μεγάλο κενό στους αγαπημένους της, σύζυγο κ. Βασίλη και στα αξιόλογα παιδιά της Νεκταρία και Γιάννη και σε όλους εμάς που αγαπούσαμε και εκτιμούσαμε την αξιόγαστη κυρία Χαίδη.

Καλό σου ταξίδι κυρία-Χαίδη.

Μ. Πανάγου – Π. Θάνο

ΚΗΠΟΙ**Θάνατοι**

– Στις 30/1/21, με το φεύγα της χρονιάς ο εξ απαλών ονύχων φίλος **Στέφανος Ντισόπουλος**, συνταξιούχος του Δημοσίου σε ηλικία 89 ετών πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο χωριό του που τόσο αγαπούσε. Στα παιδιά του, στα εγγόνια του

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

και σ' όλους τους συγγενείς του θερμά συλλυπητήρια.

Αντίο παιδική φίλε.

Β. Τζιόβας

Τα συλλυπητήρια και από «Το Ζαγόρι μας» του οποίου ήταν από την ίδρυσή του συνδρομητής.

ΣΚΑΜΝΕΛΙ**Θάνατοι**

– Στις 29/12/20 πέθανε και κηδεύτηκε στη Θεσ/νίκη όπου διέμενε η **Ευγενία Γενναδίου-Θεοδοσίου**, πλήρης ημερών. Στον ξάδερφό της και φίλο μας Δημήτρη και σ' όλους τους συγγενείς της θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας» - Β.Τ.

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ**Θάνατοι**

– Απεβίωσε ο **Λάμπρος Πεζοδρόμος** σε προχωρημένη ηλικία. Εργαζόταν στη Γερμανία κι όταν συνταξιοδοτήθηκε διέμενε στη Θεσ/νίκη.

Στην οικογένειά του θερμά συλλυπητήρια.

Χαρά Παπαδοπούλου

ΔΙΛΟΦΟ - ΘΑΝΑΤΟΙ**ΜΑΡΙΝΑ ΝΟΥΣΙΑ**

Την τελευταία στιγμή πριν την εκτύπωση του περιοδικού, μας έφθασε η θλιβερή είδηση του αδόκητου θανάτου της **Μαρίνας**. Η Μαρίνα μια πραγματική κυρία Γιαννιώτισσα και Ζαγορίσια. Κόρη του γνωστού έμπορα και δημιουργού των σταμπάτων μαντηλιών Βασίλη Νούσια και της Ζαγορίσιας μητέρας της το γένος Μπένου από το Δίλοφο. Ζαγορίσιος κι ο σύζυγός της ο Παπικιώτης κτηνίατρος αείμνηστος Αλέκος Κοντογιώργος. Ήταν συνδρομητρια του περιοδικού μας από την ίδρυσή του.

Στα παιδιά της, τα εγόνια της, στον φίλο μας Φρίξο και σ' όλους τους συγγενείς της τα θερμά μας συλλυπητήρια.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Οικογένεια Β. Τζιόβα

Θάνατοι

– Απεβίωσε ο **Γιάννης Μασούρας**, συνταξιούχος δάσκαλος ετών 91 που διέμενε στη Λάρισα. Στην οικογένειά του θερμά συλλυπητήρια.

Χαρά Παπαδοπούλου

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ**Γεννήσεις**

– Ο παπα-δάσκαλος **Νίκος Κατσούρας** έγινε παππούς για δεύτερη φορά. Ο γιος του **Παναγιώτης** και η νύφη του **Αργυρώ** απέκτησαν δευτερότοκο κοριτσάκι. Να τους ζήσει, να είναι τυχερή και καλόγνυμη. Η οικογένεια διαμένει στην Αθήνα. Ο παπα-Νίκος είχε συνταξιοδοτηθεί από δάσκαλος στο παρελθόν και τώρα από ιερέας. Να ζήσει να χαρεί τη σύνταξή του και την οικογένειά του.

Χαρά Παπαδοπούλου

ΚΑΒΑΛΑΡΙ**Ευχαριστήριο**

Το Δημοτικό Διαμέρισμα Καβαλλαρίου ευχαριστεί ιδιαίτερα το Δήμαρχο Ζαγορίου κ. Γεώργιο Σουκοβέλο και το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Ζαγορίου για την τοποθέτηση λαστιχων άρδευσης από τη δεξαμενή των Αγίων Θεοδώρων με αποτέλεσμα να εξυπηρετούνται (17) δεκάεπτά οικογένειες, πέντε εκ των οποίων με το παλιό σύστημα δεν μπορούσαν να εξυπηρετηθούν και χρησιμοποιούσαν το νερό ύδρευσης. Με την καινούργια εγκατάσταση το νερό δεν χάνεται κατά τη διαδρομή όπως πριν, γιατί το παλιό αυλάκι σε πολλά σημεία είχε χαλάσει και ήθελε συντήρηση.

Επίσης θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον υδραυλικό κ. Σταύρο Μάντζιο και το βοηθό του κ. Παύλο Ζόμπρα για τη συνεργασία και την προσπάθειά τους να γίνουν όλα τέλεια.

Εκ του Συλλόγου

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΡΙΣΤΗ

– Στη μνήμη του **ΜΠΕΛΛΟΥ Νικόλαου** προσέφεραν χρηματικό ποσό στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Αρίστης:

- Τα παιδιά και τα εγγόνια του καθώς και οι οικογένειες:

- Γεωργίου και Ελένης Ζήση
- Νικολάου Μαματζάκη
- Αθανάσιου Βούρβου
- Χρυσοστόμου και Καλλιόπης Πεταλά
- Μιχαήλ Τζιομάκα
- Χρυσοστόμου και Αλεξάνδρας Νικολαΐδη
- Κωνσταντίνου Τζιόμπου
- Φωτεινής Παπανικολάου
- Κωνσταντίνου Μάγκου

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαρίστε

ΚΑΒΑΛΑΡΙ

– Η Ευαγγελίδα Πανωραία έδωσε για συντήρηση του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Καβαλλαρίου το ποσό των 50 ευρώ.

Δωρεές στη μνήμη**Νικόλαου Θάνου**

– Οικογένεια Κωνσταντίνου Κατσαδήμα 50 ευρώ για τον Άγιο Νικόλαο Καβαλλαρίου.

– Οικογένεια Κωνσταντίνου ευχαρίστεί

Ζωγράφου και Αικατερίνης Παπαρήστου 35 ευρώ για τον Άγιο Θεόδωρο Καβαλλαρίου.

– Πανάγου Μερόπη χρηματικό ποσό στη Μονή Δουραχάνης.

– Βασιλική Τράντζα 20 ευρώ για τον Άγιο Νικόλαο Καβαλλαρίου.

Η οικογένεια του εκλιπόντος τους ευχαριστεί.

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

– Στη μνήμη του **Σπύρου Μισθού** και αντί στεφάνων κατατέθηκαν στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Καπεσόβου χρηματικά ποσά από τους:

Οικογένειες:

- Δημητρίου και Μαρίνας Τζιάφου
- Ευφροσύνη Τζιάφου
- Αθανασίου και Ελένης Χαρούλη
- Αιμίλιου Σαρηγιάννη
- Ερμιόνης και Νίκωνα Τσολάκου
- Στέφανου Βογά
- Στέφανου Τζούφη
- Άννας Βαρζώκα
- Γεώργιος Σουκουβέλος, Δήμαρχος Ζαγορίου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαρίστεί

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΕΚΚΛΗΣΗ

ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Αγαπητέ συμπατριώτη,

Γνωρίζεις ασφαλώς πως το Περιοδικό μας «Το Ζαγόρι μας», συνεχίζει εδώ και πάνω από 40 χρόνια να έρχεται κοντά σας αποκλειστικά και μόνο χάρι στην αγάπη και τη στήριξή σου! Όμως κάθε χρόνο τα πράγματα δυσκολεύουν οικονομικά. Οι παλιοί Ζαγορίσιοι, με τα βιώματα μιας άλλης καλής εποχής για το Ζαγόρι, βιώματα που θρέφουν αυτή την αγάπη όλο και λιγοστεύουν και δεν αντικαθίστανται.

Γι' αυτό θερμά παρακαλούμε αν θέλετε «Το Ζαγόρι μας» να συνεχίσει την πορεία του **ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ.**

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς.

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Υ.Γ. Παρακαλούμε όποιος δεν επιθυμεί τη συνέχιση της αποστολής του περιοδικού να μας ενημερώνει εγκαίρως γραπτά ή τηλεφωνικά.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 150

Κράλιος Αλέξανδρος
Πολιτιστικός Σύλλογος
Ασπραγγέλων

ΕΥΡΩ 100

Ζώης Αστέριος

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

— Η **Ελένη**
Φατούρου —

Τσουμάνη και τα
παιδιά της χρηματικό ποσό
στη μνήμη του συζύγου
και πατρός **Θρασύβουλου**
Φατούρου.

— **Σπύρος** και η **Μαρία**
Βακάμη 100 ευρώ στη
μνήμη του **Γιάννη Βακάμη**.

— **Γενναδίου Ξανθίππη**
και **Ελένη Γενναδίου-Μαυ-**
ρουλίδου 100 ευρώ, στη
μνήμη της αγαπημένης
τους ξαδέρφης **Ευγενού-**
λας Γενναδίου που απε-
βίωσε στη Θεσ/νίκη.

— **Γεννάδιος Δημήτριος**
και η σύζυγός του **Ελένη**
50 ευρώ στη μνήμη της
αγαπημένης τους εξαδέρ-
φης **Γενναδίου Ευγενού-**
λας.

— **Καφέτσιος Αθανά-**
σιος 50 ευρώ.

Η **Βαρζώκα Αγγελική**
50 ευρώ.

— Η **Κρυστάλλη-Βλάχου**
Άνναν 60 ευρώ στη μνήμη
του συζύγου της **Θωμά**
Βλάχου και του αδερφού
της **Σωτήρη Κρυστάλλη**.

— **Παναρέτου Έρση** 40
ευρώ.

Θερμές ευχαριστίες
«Το Ζαγόρι μας»

Βοκοτόπουλος Παναγιώτης

ΕΥΡΩ 70

Τσορμπατζίδου Βασιλική

ΕΥΡΩ 60

Μίκου Βασιλική
Δαλκαβούκη Πόπη
Στεργίου Βασίλειος
Τζιάσιου Ελένη
Γενναδίου Ξανθίππη
Κοντούρη Νικαίτη
Καρράς Γεώργιος
Πανάγου Μερóπη
Παναρέτου Έρση
Φλώρου Αφροδίτη
Φλώρος Αχιλλέας
Φλώρου Αικατερίνη
Φλώρος Αριστείδης
Φλώρου Καρολίνα

ΕΥΡΩ 50

Κατσαρού-Παπαδοπούλου
Χαρά
Κόκκορος Γρηγόριος
Γεννάδιος Δημήτριος
Καφέτσιος Αθανάσιος
Ζούμπου Αγγελική
Παπανδρέου Μαρίκα

ΕΥΡΩ 40

Κόκκορος Μιχαήλ

ΕΥΡΩ 30

Τριανταφυλλίδης Γεώργιος
Ρίζος Πέτρος
Μπαλατσός Ιωάννης
Κούγκουλης Γεώργιος
Βαρζώκας Κων/νος
Καραβίδας Αθανάσιος
Δερβένη Ελένη
Νικοπούλου Άρτεμις
Καρπούζης Βασίλειος
Τσιμή Αφροδίτη
Τασιόπουλος Παύλος
Θεοδωρίκα Ανδρονίκη
Μπονόβας Χάρης
Σάρρος Δημήτριος
Τσελεπίδης Γεώργιος
Κοκορδάτος Παύλος

Βασδέκη Πανωραία
Βαλαδήμος Πέτρος
Πολυμερίδης Ιωάννης
Σπαθάκης Αριστείδης
Τζοβαντάρη Ανθούλα
Ζιάκκα Φερενίκη
Καβάγιας Γιώργος
Σκούρτη Ελένη
Βαρζώκα Αγγελική
Οικονόμου-Δώδου Ταρσίτα
Δώδου-Μαργαρίτη Αγαθή
Τσιόδουλος Φίλιππος
Σιούρα-Λαζαρίδου

Θεοδοσίτσα
Βασδέκης Όμηρος
Βλαχοπούλου-Κουτρούμπα
Μερóπη

Μπισδάκη Όλγα
Καλτσούνης Δημήτριος
Μπούλτη Χρυσούλα
Φατούρου Ελένη
Τσουμάνη Αλεξάνδρα
Ματσούλη Ιωάννα
Ματσούλη Αμαλία
Ράπτη Ευγενία
Βακάμης Δημήτριος
Βακάμης Σπύρος
Παναγιώτου Ελισάβετ

Οικονόμου Σωκράτης
Κωστοπούλου Άννα
Κακαγιά Δανάη
Ράπτης Θωμάς
Τσιγαρά Σωτηρία
Τσιγαρά Ευτέρπη
Σάρρος Δημήτριος
Ντινούλης Βασίλειος
Λατίνου Καλυψώ
Ματσίκας Πασχάλης
Καπερώνης Γεώργιος
Τσουμάνης Άρης
Μακρή Μαρία
Δεμάτης Λεωνίδα
Βαταβάλης Στέφανος
Βαταβάλη Μαρίκα
Δερέκα Ελένη
Παπαγεωργίου Ευθαλία
Τσιάντη Χρυσούλα
Δούκα-Κυρίτση Ολυμπιάδα

το ΖΑΓΟΡΙ μας

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978

*
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΣΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

*
ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ
ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
Αντιπρόεδρος
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ
Ταμίας
ΖΑΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Έφορος Εκδηλώσεων
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
Μέλος

Αριστίνοη μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΜΙΧΑΗΛ ΚΟΚΚΟΡΟΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΖΑΜΠΑΚΟΛΑΣ
ΑΝΝΑ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Εξελεγκτική Επιτροπή
ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ
Πρόεδρος
ΚΑΨΑΛΗΣ ΦΩΚΙΩΝ
Μέλος
ΚΑΜΠΛΕΤΣΑΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ
Μέλος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ
Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και στο Μυροπολείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόφου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 454 44

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Εσωτερικού 30 ΕΥΡΩ
Εξωτερικού 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ
ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ
Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέση)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845